

APŽVALGA

Nr. 8
2005 m.
ruduo–žiema

LIETUVOS EVANGELIKŲ REFORMATŲ BAŽNYČIOS UNITAS LITHUANIAE
SINODO INFORMACINIS BIULETENIS

„Garbė Dievui aukštybėse, o žemėje ramybė jo mylimiems žmonėms!“ (Lk. 2, 14) Evangelija mums atskleidžia nuo pasaulio paslėptą Dievo, mūsų Gelbėtojo, šlovę. Ją skelbia dangiškoji kareivija. Tikėjimo akims atveriamą laikų pabaiga.

Valia be išpildymo yra tik geras ketinimas. Taip yra su žmogaus valia. Dievo valia – ne žmogaus valia. Kūrėjo noras yra valia. Kristaus atėjimas į žemę – Dievo valia mūsų kasdienybei. Meldžiu Dievo, kad per ateinančius metus nestokotume stropumo, kad tikėjimu ugdytume dorybę, dorybe pažinimą, pažinimu susivaldymą, susivaldymu – ištvermę, ištverme – maldingumą, maldingumu – brolybę. Meldžiu, kad mažytis meilės kūdikėlis mūsų širdyse užaugtų į Dievo valia švenčiamą dangiškosios kareivijos pergalę pasaulyje – Kristaus šlovę. Brolybėje pražystančią ne mūsų, bet Kristaus meilę mumyse.

Kun. Rimas Mikalauskas
Generalinis superintendentas

BŪTIS IKI DŽIAUGSMO

Diak. Sigita ŠVAMBARIENĖ

Šiandien noriu rašyti apie Džiaugsmą. Džiaugsmo linkime spausdami vienas kitam ranką, apie jį rašome ant tviskančių kalėdinių atvirukų, net ir mūsų mažųjų palinkėjimai dažnai baigiasi linkint vienas kitam džiaugsmo.

Kas gi suteikia mums džiaugsmo? Jei paklauskiau to kiekvieno atskirai, matyt, sulaukčiau labai skirtingų atsakymų. Verslininkui džiaugsmas – pinigai, aukštuomenės damai – visuome-

nės pripažinimas, senoliui – anūkėlio šypsena, mamai – vaikų sveikata, vaikui – išsvajota dovana. Daugumai žmonių džiaugsmas asocijuojasi tik su teigiamais pojūčiais. Tačiau pamąstykite, kas buvo iki Džiaugsmo? Ar kelias, kuriuoėjai iki Džiaugsmo, yra lengvas ir paprastas? Tiems, kurie klausome Viešpaties žodžio, 1 Petro laiškas 4, 12–13: „Mylimieji, nesistebėkite, kad degina jus ugnis, lyg jums būtų atsitikę nepaprasta, nes taip darosi jums išmėginti. Verčiau džiaukitės dalyvaudami Kristaus kentėjimuose, kad ir tada, kai Jo šlovė apsieikš, galėtume džiūgauti ir linksmintis“.

Paprastam žmogui tai turi skambėti keistai: leisti, kad degintų ugnis ir dar sugebėti džiaugtis tuo kentėjimu... Ar tai įmanoma? Ar įmanoma džiaugtis skaudžiais išgyvenimais, kai ima deginti vidinė liepsna, kai pajauti, kad pragaras žemėje taip arti tavęs.

...Viename išpuoselėtame šeimininko sode augo išlakus bambukas. Šeimininkui jis patiko labiau už kitus sodo medžius. Metai iš metų bambukas, žinodamas, kad šeimininkas jį labai myli, augo, tvirtėjo, buvo labai laimingas. Vieną dieną šeimininkas atėjo prie savo mylimo medžio ir tarė:

– Man reikia tavęs...

Edmundas Žiauberis. Saulėtu keliu

Nukelta į 2 p.

Šiame numeryje skaitykite

Neeilinis Sinodo suvažiavimas
Biržuose 3 p.

Kun. Tomo Šerno pasvarstymai
liberali ar ortodoksinė yra Lietuvos
evangelikų reformatų bažnyčia
4–5 p.

„Vaiko užuovėjos“ gyventojams
nereikia didelių namų ir pilnos
piniginės – jiems daug svarbesnė
didelė širdis ir pilnos gerumo
rankos
7 p.

Išpūdžiai aktyviausią Kėdainių
krašto evangelikų reformatų
Zelmą Jodinskienę aplankius
8–9 p.

Kun. Rimas Mikalauskas dalijasi
mintimis, jog švintėjų – kunigų
padėjėjų – tarnystės atgaivinimas
šių dienų Bažnyčios sąlygomis
būtų labai vertingas 9 p.

Naujienos iš Biržų, Vilniaus
ir Panevėžio parapijų 10–11 p.

Ką Biržuose veikė Lietuvos
evangelikų reformatų jaunimo
draugijos „Radvila“ atstovai?
13 p.

Švedija: nenusakomas bendrystės
jausmas, šiluma ir šypsenos
14–15 p.

Laiko smiltims byrant 16 p.

BŪTIS IKI DŽIAUGSMO

Atkelta iš 1 p.

Medis suprato, kad atėjo valanda, dėl kurios jis buvo sukurtas. Tad džiaugsmingai atsakė:

– Šeimininke, aš pasiruošęs. Daryk su manimi, ką nori.

Šeimininko žodžiai buvo skaudūs:

– Kad tave panaudočiau, turiu nukirsti.

– Nukirsti, šeimininke? Mane, savo gražiausią medį? Prašau, naudok mane savo džiaugsmui, tik nenukirsk manęs...

– Brangusis medeli, jei negalėsiu tavęs nukirsti, tai negalėsiu panaudoti.

Medis sustingo ir nulenkęs žalią vainiką sušnabždėjo:

– Šeimininke, jei negali manęs panaudoti nenukirsdamas, tai nukirsk.

– Tačiau turėsiu nupjauti tavo šakas bei lapus, – tęsė šeimininkas, – kitaip negalėsiu tavęs panaudoti.

Bambuką sukaustė baimė, o šeimininkas tęsė toliau:

– Mano brangusis bambuk, turiu dar kai ką padaryti. Turiu suskaldyti tavo kamieną į dvi dalis ir išimti tavo šerdį, kitaip negalėsiu panaudoti tavęs.

Palinkęs prie žemės medis sutiško. Tada sodo šeimininkas nukirto bambuką, nupjovė jo šakas ir lapus, suskaldė kamieną į dvi dalis ir išrovė medžio šerdį. Po to jį nugabeno prie tyro vandens šaltinio, šalia savo laukų, kurie kentė nuo sausros. Pritvirtino vieną kamieno galą prie šaltinio versmės, o kitą – nukreipė į džiūstančius laukus. Gaičius, tyras ir skaidrus vanduo čiurleno bambuku ir tekėjo į laukus. Juose buvo pasodinti jauni vynuogynai, kurie davė didelį derlių. Taigi, bambukas – nukirstas ir suskaldytas – tapo tikra palaima. Sode augdamas puikiu medžiu, jis gyveno vien sau ir džiaugėsi savo grožiu. Nukirstas, sužeistas ir perskeltas jis tapo kanalu, kurį Šeimininkas naudojo tam, kad jo karalystės sodas duotų gausių vaisių.

Mes, žmonės, tai vadiname „kančia“. Dievas tai vadina „Man reikia tavęs“. Jei šiandien jaučiamės lyg kertami medžiai: kažkas taip skaudžiai laužo širdies šakas, kad, rodos, plyš iš skausmo širdis, o gyvenimas skyla perpus lyg bambuko kamienas, žinokite – jūsų Dangiškasis Šeimininkas šiandien jums sako: „Man reikia tavęs“. Jis myli jus, tačiau turi jums planą, ruošia jus būti tinkamus Viešpaties vynuogynui, kad metui atėjus, būtumėte trykštanti Tikėjimo, Gyvybės ir Džiaugsmo versmė tiems, kurie trokšta.

Lygiai taip prieš 2000 metų Dangaus Karalystės Šeimininkas tarė Juozapui: „Man reikia tavęs“. Ir tai šiam jaunam ir simpatiškam vyrui, apie kurį taip mažai kalba Biblija, buvo džiaugsmingas, tačiau ir nelengvas pašaukimas. „Jam reiktų susirasti gerą šeimininkę“, – kalbėjo artimieji ir pažįstami. Bet Juozapas norėjo daugiau: į savo namus parsivesti ne tik mylinčią žmoną, bet ir dievobaimingą moterį. Jis norėjo ne tik darbuotis ir gyventi drauge, jis norėjo draugauti ir melstis. Pagaliau jis surado tokią nuotaką – dievobaimingąją Mariją. „Girdėjai? Visas miestas kalba: Juozapo sužadėtinė laukiasi kūdikio.“ Išties buvo apie ką pašnekėti liežuvautojoms, o būrys šmaikštuolių piktdžiugiškai samprotavo: „Visi vienodi tie teisuoliai. Gražiai šneka, kol suvedžioja jaunas merginas“. Pranašiškas sapnas išsklaido baimę ir sutvirtina pasitikėjimą, jog Dievas veda ir saugo. Ciesoriaus įsakymas ruoštis kelionėn. Tolimas ir ilgas kelias ant asilaičio sėdinčiai Marijai ir jos tuoj gimšančiam kūdikiui...

„Neturime vietos“ – išgirsta atsakymą prašydami nakvynės, ir durys užsitrenkia. Galiausiai nerami naktis Juozapui ir Marijai ankštame tvartelyje. Nėra šalia nei gydytojo, nei akušerės, gimsta kūdikis – tokiomis sąlygomis į pasaulį ateidavo klajoklių, pabėgėlių vaikai. Evangelija pagal Matą (Mt. 1. 18–24) mums parodo labai aiškų tų laikų vaizdą. Nė menkiausias užuominos į tą įsivaizduojamą idiliją aplink ėdžias, nė žodžio apie muzikos garsus ir šlovinimo giesmes... Po viso, ką patyrė, Juozapas norėjo tik vieno – grįžti namo, nes vėjų košiama pasiūrė netiko gyventi. Grubios ėdžios negalėjo atstoti lopšio. Susiruošus grįžti namo, jam paliepiama: „Kelkis, imk kūdikį su motina ir bėk į Egiptą“.

Kristaus gimimas apvertė visus Juozapo planus, padėjo kryžių jo tikslams ir siekiams. Juozapas nepuola prieštarauti: „Viešpatie, kūdikis ką tik gimė – jis gali neatlaikyti kelionės sunkumų“ arba: „Viešpatie, nepadariau nieko blogo, kodėl turėčiau bėgti?“ Girdėdamas ir Tikėdamas Juozapas tydomis pasiima kūdikį su Marija ir skubiai palieka Betliejų, kur jau girdisi motinų dejonės, kur liejasi kraujas ir karaliauja mirtis.

Egiptas – ne vien geografinis pavadinimas, bet ir teologinis terminas, reiškiantis svetimą kraštą, baimę, kaitrą. Taigi šventoji šeima kelyje. Norintis prisijungti prie tos šeimos yra kviečia-

mas: „Kelkis ir eime kartu“. Ar tokiu atveju neimame prieštarauti: „Viešpatie, aš neiškęsiu kelionės sunkumų, o mano tikėjimas dar silpnas lyg kūdikio“, arba sakome: „Viešpatie, juk aš nepadariau nieko blogo“. Tyliai atsikelti ir leistis į Egiptą, drauge su gimusiu širdyje Kūdikiu – tame mūsų tikėjimo pasireiškimas. Nesistebėkite ir nesiduokite išmušami iš vėžių, jeigu jūsų kelias pasirodys esąs kitoks negu įsivaizdavote, jei jis pasisuks kita kryptimi negu tikėjotės. Neliūdėkite dėl nerealizuotų savo planų – Dievas veda ir saugo.

Dievo valdžia nesibaigia peržengus savos valstybės sienas. Aiškiai matome, kad Jo galia vienodai įtikinamai gali pasireikšti ir prie Nilo, ir prie Jordano. Jo nematoma apsauga veikia visur.

Vienas krikščionis prieš mirtį pasakė: „Rūstūs ir akmenuoti gyvenimo keliai mane labiau suartino su Jėzumi, negu platūs ir lengvi“. Dievo Kryžius keičia požiūrį į kelius, kuriais einame. Tokį kryžių Kalėdos atnešė ir Juozapui. O kaip būtų buvę, jei Juozapas būtų nepaklūsęs Dievo vedimui? Tuomet žiaurais karaliaus Erodo, kuris nepagailėjo nei savų, nei svetimų vaikų, įsakymu kūdikėlis Jėzus būtų nužudytas ir pasaulis neturėtų Vilties. Neturėtų Meilės, neturėtų Džiaugsmo.

Taigi per Juozapo atkaklų paklusnumą Dievui, per Marijos atsidavimą savo Viešpačiui, per jūdviejų sunkų ir alinantį kelią, kuris verčia pakeisti visus savo žmogiškuosius planus, bei suvokimą šiandien mes švenčiame DŽIAUGSMĄ.

Džiaugsmą, jog sunkus Viešpaties kryžius veda į pergale, kad: „Kai Jo šlovė apsireikš, galėtume Džiūgauti ir linksmintis“ (1. Pt. 4, 13b). Klausykite Viešpaties balso, jo vedimo, jo raginimo, sekite paskui Jį, į kokį gyvenimo užkampį Jis jus nusiųstų, kad ir kaip degintų jus Viešpaties ugnis, jei nešitės su savimi tegu ir silpną lyg kūdikį tikėjimą – Dievas jus ves, globos ir saugos. Maža to, kaip bambuko medžio kamieną, taip ir jus perkeis ir leis per jus tekėti Gyvojioms versmėms. Leis į pasaulį sruventi Meilei, Vilčiai, Tikėjimui. Kad per jus būtų auginamas Viešpaties vynuogynas. Tenesibaimina jūsų širdys, teismoksta džiaugtis kentėjimais, tebūna pripildytos ramybės ir Džiaugsmo, nes Dievas išpildė savo pažadą: į žemę atėjo Emanuelis, o tai reiškia – Dievas su mumis! Ir jis yra mūsų DŽIAUGSMAS. Amen.

NEEILINIS SINODO SUVAŽIAVIMAS BIRŽUOSE

Diak. Sigita ŠVAMBARIENĖ
Sinodo sekretorė

Spalio 22 dieną į neeilinį Sinodo suvažiavimą, vykusį Biržų parapijos namuose, susirinko Lietuvos evangelikų reformatų dvasininkai, kuratoriai ir parapijų delegatai.

Paskirti neeilinį Sinodo susitikimą spalio mėnesį buvo numatyta šių metų birželio mėn. vykusiame eiliniame Sinodo suvažiavime, kuriame pristigo laiko svarbiems klausimams išspręsti. Be atidėtų trijų klausimų: apie Konsistorijos statusą, Konsistorijos prezidento ir viceprezidento nuostatus ir Seniorato regulos (kanono III-2004, I skyriaus 4 punkto) pakeitimo, į Sinodo darbotvarkę buvo įtraukti ir 4 papildomi klausimai (kelios skyrybų bylos, misijos klausimas, Sinodo revizinės komisijos papildymas).

Generalinis superintendantas kun. Rimas Mikalauskas suvažiavimą pradėjo malda, giesme ir šv. Rašto skaitiniu iš Ef. 4, 1–16. Savo pamoksle priminė Sinodo svarbiausius tikslus, surašytus Gdanskio agendoje, paremtus šv. Rašto nuorodomis. Bažnyčios galva – Kristus. Jo valia, Sinodo dalyviai, kaip jo tarnai, pašaukti spręsti gyvenimo iškelto uždavinius. Iš Kristaus veikimo per tikinčiuosius „visas kūnas, suderintas ir stipriai sujungtas įvairiais ryšiais. Savaip veikiant kiekvienai daliai, auga ir save patį stato meilėje“ (Ef. 4, 16). Po pamokslo ir maldos, kviečiant šv. Dvasią, generalinis superintendantas paskelbė vardan Dievo šventoje Trejybėje Vieno neeilinio Sinodo suvažiavimo darbo pradžią. Patikrinus atvykusiųjų sinodalų mandatus, Sinodo direktorius kuratorius Donatas Balčiauskas pradėjo darbą, buvo patvirtinta darbotvarkė. Prasidėjo darbas.

Konsistorijos prezidentas informavo Sinodo narius apie nuveiktus darbus, Konsistorijos priimtus sprendimus nuo birželio mėnesio. Nuo Vokietijos reformatų Bažnyčių aljanso bei Lippės Bažnyčios Sinodui pasveikinimus perdavė kun. Erhard Mische. Buvo perskaityti į posėdžius neatvykusių dvasininkų sveikinimai, tarp kurių buvo ir garbės kuratoriaus Jono Gylio perduotas Presbiterionų Bažnyčios (JAV), Teksaso Mission Presbiterijos, sveikinimas.

Po diskusijų pirmiausia buvo priimti vasarą atidėti klausimai. Pirmu kanonu priimtas sprendimas „Apie Konsistoriją“. Juo Konsistorija patvirtinama

kaip žemesnioji sprendžiamoji Sinodo institucija. Ji turi teisę iškilusius klausimus tarp eilinių Sinodo suvažiavimų spręsti ir priimti žemesnio rango sprendimus – teisinius Bažnyčios aktus. Jie galioja kaip žemesni nei Sinodų sprendimai. Sinodas juos gali atšaukti. Taip pat buvo pakartota nuostata, kad Konsistorija turi teisę kviesti neeilinį Sinodo suvažiavimą (eilinius Sinodo suvažiavimus nustato tik pats Sinodas).

Antruoju kanonu priimtas sprendimas, apibrėžiantis Konsistorijos prezidento ir viceprezidento pareigas bei atsakomybę. Jame sakoma, kad Konsistorija, kaip Sinodo žemesnioji sprendžiamoji institucija, turi savo pareigūnus: prezidentą ir viceprezidentą. Prezidentas vadovauja Konsistorijos darbui: pirmininkauja posėdžiams; pasirašo priimtus Konsistorijos sprendimus; jam teikiami Konsistorijos narių pasiūlymai darbotvarkai; prezidentas pateikia darbotvarkės klausimų projektą posėdžiui, turi teisę šaukti neeilinius Konsistorijos posėdžius; reprezentuoti Konsistoriją; prižiūri, kaip Konsistorijos priimti sprendimai įgyvendinami ir apie tai informuoja Konsistoriją ir teikia pranešimus Sinodui apie Konsistorijos darbą. Kai prezidentas savo pareigų negali eiti, jas pildo viceprezidentas. Tokie atvejai galimi prezidentui susirgus, išvykus į užsienį, atsakius eiti pareigas arba kuomet pati Konsistorijai išreiškia nepasitikėjimą savo prezidentu. Pastaruoju atveju arba kai prezidentas negali pastoviai eiti savo pareigų turi būti šaukia-

mas Sinodo suvažiavimas ir renkamas naujas Konsistorijos prezidentas.

Trečiuoju Sinodo kanonu pakeistas Seniorato regulos, t. y. kanono III-2004 I skyriaus 4 punktas. Vietoj jo nustatyta, kad generalinis superintendantas, būdamas bažnytinės vykdomosios savivaldos vadovas, yra atsakingas ne tik prieš Sinodą, bet ir prieš Sinodo žemesniąją instituciją – Konsistoriją. Taip pat generalinis superintendantas, Konsistorijos ar Sinodo revizinės komisijos pareikalautas, privalo teikti ataskaitą. Numatyta, kad Konsistorijai išreikšus nepasitikėjimą generaliniu superintendentu turi būti šaukiamas Sinodo suvažiavimas, kuriame turi būti galutinai išspręstas pasitikėjimo klausimas. Kol jis įvyks, jo pareigas privalo eiti vicesuperintendantas. Jei ir jis šių pareigų eiti negali, Konsistorija savo sprendimu laikinai paskiria jas eiti vienam iš dvasininkų.

Sinodo sprendimu „Apie misiją“ diakonė Sigita Švambarienė paskirta eiti Biržų parapijos antrojo dvasininko pareigas. Jai dažnai tenka pavaduoti Biržų parapijoje tarnaujantį generalinį superintendentą, taip pat kuruoti parapijos jaunimo tarnystę.

Nuo birželio mėnesio, atsistatydinus vienam iš Sinodo revizijos komisijos narių, komisijoje liko viena laisva nario vieta. Komisija pasiūlė į ją išrinkti Biržų parapijos revizinės komisijos narę Olgą Kutrienę, kurios kandidatūrai Sinodas pritarė.

Sinodas dirbo dalykiškai ir konstruktyviai.

REFORMATŲ INTERNETO SVETAINĖ WWW.REF.LT

Justas BRAZAUSKAS

2005 m. kovo mėnesį pradėjo veikti Lietuvos evangelikų reformatų Bažnyčios Sinodo *Unitas Lituaniae* interneto svetainė adresu www.ref.lt.

Svetainėje pateikiamos Bažnyčios naujienos ir leidiniai („Apžvalga“ bei „Vilniaus reformatų žinios“). Lankytojai taip pat gali pasiskaityti apie reformatų istoriją, tikėjimo išpažinimą. Čia galima rasti informacijos apie Bažnyčios struktūrą, parapijas, bažnytines organizacijas, tarptautinius partnerius. Atskiras svetainės puslapis skirtas jaunimo veiklai. Nuotraukų puslapyje galima pamatyti akimirkas iš bendruomenės gyvenimo. Visi svetainės lankyto-

jai gali diskutuoti forume, o registruoti vartotojai turi galimybę rašyti komentarus prie kiekvieno svetainėje pateikto straipsnio.

Kas mėnesį svetainę aplanko apie 500 lankytojų. Svetainė turi apie 60 registruotų vartotojų. Lapkričio mėnesį populiariausi puslapiai buvo „Apžvalgos“ septintasis numeris ir straipsnis „Kas yra reformatas?“ Taip pat aktyviai veikia elektroninio pašto konferencija reformatai@yahoo.com, per mėnesį sulaukianti iki 100 laiškų.

Interneto svetainė yra nuolat tobulinama. Siekiama, kad informacija būtų įdomi ir atnaujinama, kad svetainė taptų populiari bendravimo vieta.

LIBERALI AR ORTODOKSINĖ YRA LIETUVOS EVANGELIKŲ REFORMATŲ BAŽNYČIA?

Bažnyčia yra gyva ir nuolatos kinta

Kun. Tomas ŠERNAS

Esame skirtingi krikščionys. Įprasta sakyti, kad krikščionybė ir vieninga bažnyčia skilo į skirtingas atšakas. Iš pradžių į rytų ir vakarų krikščionis, vėliau vakarų bažnyčia suskaldė reformacija. Gali būti ir kitoks požiūris, nes pagal Šv. Raštą: „Vėjas pučia kur jis nori...“ Jon. 3. 8a. Tai Jėzus pasakė apie Dievo Dvasią, kuri veda tikinčiuosius. Sekant šiuo požiūriu, bažnyčia ne tiek „skilo“ tarsi koks negyvas daiktas, kaip sena molinė puodynė, bet nuolatos vystėsi Dvasios vedama.

Bažnyčia yra gyva ir nuolatos kinta. Tai rodo istorija. Be abejo, tas procesas yra skausmingas, ir žmonių akimis žiūrint, ne visą laiką sėkmingas.

XIX a. protestantiškuose Europos universitetuose pradėjo plisti naujas požiūris į Bibliją ir teologiją. Nauji gamtos mokslo ir istorijos atradimai skatino kritiškai žiūrėti į Bibliją – krikščioniško tikėjimo pagrindą. Imta suprasti, kad Biblijos tekstai ir istorijos turi daugiasluoksnę prasmę. Dažnai bibliniai pasakojimai primena archeologinių tyrinėjimų vietą – po matomu paviršiumi slypi ankstesnis kultūrinis sluoksnis, kruopščiai ištyrinėjus galima

apčiuopti dar ankstesnius. Toks požiūris į Bibliją nereiškia, kad Šv. Raštas kritikuojamas ar iš jo tyčiojamosi. Kritinis požiūris reiškia tai, kad patį Dievo Žodį – Bibliją – imta tyrinėti pasitelkus mokslinius metodus – istorinius ir lyginamuosius kalbos tyrinėjimus, kasinėjimų duomenis. Anksčiau to nebuvo, tad nenuostabu, kad atsirado ne vienas protestantiškas teologas, kuris tikėjimą priskyrė vien jausmų pasauliui. Religija ir mokslas esą du visiškai skirtingi dalykai, todėl Dievas yra nepažinus. Jie teigė, kad apie Dievą neįmanoma šnekėti protu paremtomis išvadomis, nes Dievas yra už mūsų supratimo ribų „visai Kitas“. Suabejota ir bibliniu istoriškumu, kuriuo remiasi tikintieji.

Didžioji Biblijos dalis, prieš užrašant plito žodiniu pavidalu. Evangelijos formose atsispindėjo ginčas, pamokslas, bet ne istorinių faktų pateikimas. Evangelijos – ankstyvųjų bažnyčių ideologija, bet ne faktai apie Jėzų. Pirmieji krikščionys skelbė remdamiesi savo patyrimu, bet ne istoriniais faktais. Žmogaus gyvenimiškas patyrimas tikėjime yra svarbesnis už tikėjimo doktriną ir istoriją. Religija yra individualūs išgyvenimai, tie potyriai nepriklauso Jėzaus istoriškumui, nes iš-

torinis, realiai gyvenęs Jėzus yra ne tas pats kas krikščionių išgyvenimo Jėzus.

Jėzus yra realus šio pasaulio fenomenas, tačiau istorizmas veda prie tikėjimo verčių anarchijos dabartyje. Paprastais žodžiais sakant, tarp grūdų būna daug pelų – Biblijoje aprašyta senovinių papročių, moralės normų, vergijos užtarimo ir panašių, šiandien mažai suvokiamų dalykų. Tik tikėjimu galima nugalėti istorizmą.

Kiti liberalūs teologai jiems prieštaravo, kad Dievo išganymo veiksmų negalima priskirti tik trumpai atpirkimo ant kryžiaus istorijai. Teologija turi atsižvelgti į istoriją, nes jos užduotis yra „suprasti visą būtį santykyje su Dievu“.

Jėzus Kristus vis labiau buvo suprantamas kaip aukščiausias moralinis idealas, žmonijai išdidžiai žengiant pirmyn progreso keliu. Tad ir protestantiškos bažnyčios turinčios būti progresyvios, „protingos“ skelbiant Evangeliją. Tai vadinama liberaliąja teologija. Jos požymiai yra maždaug tokie: kritinis požiūris į Bibliją, tikėjimo priskyrimas vien jausmų, o ne proto sferai, abejojimas kūnišku Jėzaus prisikėlimu. Liberaliosios teologijos paveiktas krikščionių tikėjimas susijęs su optimistiniu pasitikėjimu mokslo progresu ir modernumu.

Pirmasis pasaulinis karas parodė tokio progreso „kainą“ – milijonai krikščionių buvo iššudyta pačiais progresyviausiais būdais, dvasininkams meldžiantis už savo šalies „ginklo pergale“. Po karo pasireiškė didelis skepticizmas ir moralinis pakrikimas.

Šiandieninė liberali kryptis protestantizme pasižymi individualizmu, perdėta tolerancija, kritiniu požiūriu į Šv. Raštą ir tradicijas. Jėzus suvokiamas kaip prisikėlęs dvasia, bet ne kūnu, kaip aukščiausias moralinis autoritetas, kuris pasiaukojo už visus, tad visi gali būti išganyti. Kai kurios bažnyčios pripažįsta homoseksualų santuokas ir laimina jas. Susvetimėję ir sekuriarūs žmonės daugiau bendrauja su

Nukelta į 5 p.

Atkelta iš 4 p.

naminiais gyvulėliais negu su artimaisiais. Nugaišus naminiam gyvūnui atsiranda poreikis jį garbingai palaidoti. Pasitaiko gyvūnų laidojimų su bažnytinės liturgijos požymiais.

XX amžiaus pradžioje iš JAV atėjo atsakymas į liberaliąją Europos teologiją: grupė teologų paskelbė esą krikščionimis „evangeliniais fundamentalistais“. Ši teologijos kryptis teigia tokį esminį principą: Biblija, kaip Dievo Žodis yra paraidžiui apreikšta iš Dievo, todėl negali būti klaidinga. Visi jos teiginiai yra visiškai teisingi, nors mums, galbūt, nesuprantami. Pavyzdžiui, Žemės su joje esančiais gyvūnais ir žmonėmis sukūrimas per šešias dienas. Fundamentalūs teologai teigia, kad mokslas ir Biblijos teiginiai vienas kitam neprieštarauja. Amerikos krikščionims fundamentalistams yra būdinga „klestėjimo“ teologija – Dievas sukūrė gerą pasaulį ir atidavė žmogui valdyti, Dievas duoda žmogui laimę ir klestėjimą, tik žmogus, nuodėmingai gyvendamas, atmeta kas jam priklauso nuo Dievo. Nuoširdžiai melsdamas ir gyvendamas pagal Dievo Žodį krikščionis gauna palaiminimus ir visapusią klestėjimą – sveikatoje, šeimoje, versle.

Žiūrint į Lietuvos evangelikų reformatų bažnyčios istoriją matyti, kad ji mažai skyrėsi nuo kitų Europos bažnyčių. Būsimieji kunigai, Sinodo studentai mokėsi geriausiuose protestantiškuose universitetuose, dalyvavo visuose europinės minties sąjūdžiuose – švietimo, pedagogikos ir t. t. XX amžiaus pradžioje, Lietuvos reformatų bažnyčioje vidurinis reformatų luomas jau buvo perėmęs bažnyčios vadovybę iš bajorijos rankų.

Nuo 1904 metų, panaikinus lietuviškos spaudos draudimą, prasidėjo reikalingiausių konfesinių leidinių lietuvių kalba ruošimas. Po kelių metų ruošimo buvo išleisti pirmieji XX amžiaus lietuvių reformatų leidiniai: 1909 metais Vilniaus Sinodo superintendente J. Šepečio paruoštas ir išleistas „Katekizmas evangelikų – reformatų tikėjimo vaikams“, Sinodo leidinys „Evangelikų reformatų parapijų įstatai“ (1910 m. sinodas), S. Dagilio „Giesmynas“, M. Yčo paruoštas ir 1913 metais išleistas „Evangelikų reformatų parapijų tvarka Lietuvoje“. Šie pirmieji

leidiniai nurodo Sinodo vadovybės ir lietuvių reformatų inteligentijos teologinius tikslus po ilgo lietuviškos spaudos draudimo laikotarpio: išleisti naują katekizmą, lietuviškas parapijas mokyti bažnytinės savivaldos tvarkos, išleisti pataisytą giesmyną. Tuomet buvo svarbu išleisti būtent tuos leidinius, kurie buvo reikalingiausi. Reikėtų atkreipti dėmesį, kad tarp pirmųjų leidinių net du buvo apie bažnytinę tvarką. Tuo siekta lietuviškas parapijas apmokyti parapijinės savivaldos ir reformatų bažnytinės tvarkos. Neveltui 1930 metų Biržų sinodo kanonai skelbia:

„Nr. 17 Eiliniai Ev. Reformatų sinodai turi būti šaukiami kas metai birželio 24 d. Biržuose“¹. Kasmetiniai sinodai, parapijiečių, kuratorių ir kunigų aktyvumas sprendžiant bažnyčios reikalus parapijose ar sinoduose yra būtinas. Tai labai svarbu bažnyčios vystymuisi ir augimui.

Vėlesnius įvykius Lietuvos reformatų bendruomenės raidoje daugeliu požiūriu galima įvertinti kaip kultūrinį šuolį. Šis laikotarpis pasižymėjo reformatų religinės spaudos ir kultūrinių organizacijų gausa.

Kokia teologinė kryptis reformatų bažnyčioje buvo tarpukario laikotarpyje? Sunku tiksliai atsakyti į šį klausimą be išsamių tyrimų, bet atrodo, kad vyravo jei ne liberali, tai modernistinė kryptis. Europoje po Pirmojo pasaulinio karo prasidėjo imperijų griuvimas, žemėlapyje atsirado jaunos nacionalinės valstybės. Jų inteligentija ėmė aktyviai kurti savo šalių gerovę. Ne išimtis buvo ir Lietuvos reformatų dvasininkija, pradėjusi didelius darbus tautoje, kurioje pusę šimtmečio buvo uždraustas raštas bei sustabdytas kultūros vystymasis. Be abejo tokie laiko iššūkiai visuomenei ir bažnyčiai, dvasininkų bei kuratorių prisiimti uždaviniai, darė įtaką reformatų bažnyčios ir bendros teologijos kryptims. Naujų ieškojimų, kūrybos ir statybų laikotarpis nebuvo palankus nei konservatyvumui, nei griežtos ortodoksijos išgalėjimui. Atvirkesčiai, stiprėjo modernistinės ir liberalios nuotaikos. O Lietuvos liuteronų bažnyčiai iškilo kitų sunkumų – prijungus vokišką Klaipėdos kraštą su daugeliu liuteroniškų parapijų, reikėjo surasti bendrą kalbą su visais ir pabrėžti savo liuteroniškumą. Prasidėjo porą dešimtmečių trukusi konfronta-

cija tarp įvairių srovių, tačiau nugalėjo pragmatiškas ir saikingas liuteroniškas ortodoksialumas.

Atrodo, kad to meto reformatų dvasininkija, įsijungusi į kunkuliuojančią bažnytinę veiklą, neturėjo pasiekusi vieningos teologinės nuomonės ar krypties. Pav. kun. Kurnatauskas 1927 m. savo brošiūroje „Gyvos parapijos esmė ir uždaviniai“ išreiškia ypač liberalią teologiją, priešina semitų ir arijų mąstyseną. Nors dauguma reformatų kunigų nelinko į aiškiai liberalistinę teologiją, bet tarp jų nebuvo ir griežtų, paraidžiui suvokiančių Šv. Raštą ir jokių klausimų neturinčių fundamentalistų. Lietuvos reformatų bažnyčioje neprigijo Amerikos fundamentalistų „klestėjimo“ teologija.

Kokia dabar Lietuvos reformatų bažnyčios kryptis? Panašu, kad ir šiandien tiek liberalių, tiek konservatyvių, griežtai ortodoksinių pažiūrų dvasininkai negali turėti įtakos bažnyčios vystymosi kryptims. Beveik visi dvasininkai siekia išlaikyti teologinių pagrindų tęstinumą, tęsti tarpukario metais pabrėžtą kasmetinių sinodų organizavimą. Taip pat tęstine veikla galima laikyti nuoseklų teologinės doktrinos realizavimą, kad bendruomenė tik sąmoningai ir gerai suprastama esminius konfesinio tikėjimo postulatus, aktyviai dalyvautų visose bažnytinio gyvenimo srityse. Taip yra realizuojami pamatiniai – teologiniai – evangelikų reformatų bažnyčios sampratos pagrindai.

Nepaisant kliūčių ir remdamasi bažnytinės savivaldos tradicija, Lietuvos reformatų bažnyčia išsaugojo konfesinės teologijos postulatais grindžiamą demokratinę bažnyčios struktūrą.

Visi mūsų mažos bažnyčios nariai turi būti dvasingi ir aktyvūs Kristuje. Tik tikint galima sulaukti Dievo vedimo. Tuomet kalvinistų teologo G. Voetius formuluotė pasakyta Dordrechto sinode (1618–1619) „*Ecclesia semper reformanda*“ (Bažnyčia yra visuomet reformuotina) turi tikrą prasmę. Tik taip galima patikti Dievui ir išlikti ateityje.

¹ BKM. GEK-18351/7 Lietuvių evangelikų reformatų 1919–1939 m. sinodų kanonai.

EUROPOS WARC VADOVŲ SUSITIKIMAS ŠVEICARIJOJE

Pasaulio reformatų bažnyčių alianso Europos regiono vykdomojo komiteto ir jos prezidento kun. Dr. Gotfriedo Locherio kvietimu Šveicarijos sostinėje, Berno mieste susirinko beveik visų Europos reformatų bažnyčių vadovai. Šiame susitikime dalyvavo Lietuvos ev. reformatų generalinis superintendantas kun. R. Mikalauskas. Darbotvarkės pagrindinis klausimas buvo skirtas pasiruošti WARC Europos regiono suvažiavimui, kuris numatytas 2006 m. Vengrijoje.

2002 m. Rumunijoje vykusiam suvažiavimui buvo išrinktas naujas Europos reformatų vykdomasis komitetas. Dauguma jos narių – 30–45 metų amžiaus dvasininkai ir pasauliečiai. Paskutiniajame Europos reformatų suvažiavime buvo išreikštas delegatų noras intensyviai glaudesnius ryšius tarp Europos reformatų Bažnyčių. Šią užduotį ėmė pildyti vykdomasis komitetas. Buvo parengta strateginė programa, pagal kurią turėtų būti reorganizuota iki šiol veikusi WARC Europos regiono struktūra. Europos reformatų vadovų susiti-

kime buvo nutarta teikti WARC Europos suvažiavimui patvirtinti vykdomojo komiteto paruoštą projektą. Pagal jį WARC Europos aukščiausias delegatų suvažiavimas bus pakeistas Europos Reformatų Bažnyčių vadovų arba jų įgaliotų atstovų suvažiavimu. Taip numatoma sustiprinti ryšius tarp Bažnyčių Europoje. Tai būtų aukščiausio rango reformatų suvažiavimas Europoje. Angliškai kalbančių reformatų ir presbiterionų Bažnyčių vadovai baiminasi, ar tai ne bandymas įvesti reformatų alijanse episkopalinę santvarką. Europos reformatų Bažnyčios yra organizuotos sinodine – perebiterine arba kongregacine tvarka. Kiekviename krašte ji turi savo istorinių skirtumų. Angliškai kalbančiose Didžiosios Britanijos reformatų presbiterionų Bažnyčios yra pasiekusios labai išvystytą parlamentarizmo lygį tiek struktūriniame, tiek visuomeniniame gyvenime. Tam tikra prasme yra protestantiška alternatyva protestantiškoje Anglijoje, kur dominuoja Anglikonų Bažnyčios episkopalinė santvarka. Diskusijos metu Berne buvo išsakytos

nuomonės, kad kiekviena Europos reformatų Bažnyčia turi savo ypatumų ir reformatų Europą vienijanti organizacija nesikiša į vidines Bažnyčių santvarkas. Svarbu, kad aukščiausiame lygmenyje būtų Bažnyčios vadovo įgaliojimus turintis asmuo. Dėl tokių įgaliojimų reformatams nekyla jokių rūpesčių Vengrijos, Rumunijos ar Lenkijos vyskupams, Vokietijos, Švedijos, Šveicarijos ar Lietuvos superintendentams. Didžiosios Britanijos reformatai tokius įgaliojimus turės gauti iš savo Bažnyčios parlamentinių susirinkimų kiekvieną kartą prieš atvykdami į suvažiavimą.

Susitikimo šeimininkė – Šveicarijos reformatų Bažnyčia – svingingai primė Bažnyčių vadovus, kurie dirbo dvi dienas. Jie taip pat kartu meldėsi garsioje ir didelėje Berno Munsterplaco Bažnyčioje. Joje 1529 m. pamokslavo U. Zwinglis, atvykęs iš Ciuricho. Tada prasidėjo garsusis teologijos disputas, po kurio Berno kantonas pasuko Reformacijos keliu. Ir šiandien Šveicarijos reformatų Bažnyčia yra viena stip-

Nukelta į 12 p.

GENERALINIO SUPERINTENDENTO INTRODUKCIJA LIPPĖJE

Mums gerai pažįstamas Lippės Bažnyčios generalinis superintendantas dr. h. c. kun. Gerritas Noltensmeieris šiemet sulaukė emerito amžiaus ir pabaigė savo tarnystę, joje ištarnavęs 9 metus. Lippės Bažnyčios Sinodas ilgokai negalėjo išsirinkti naujo generalinio superintendente, galų gale rugpjūčio pabaigoje susirinkęs Sinodas balsavimui pateikė kun. dr. Martin Dutzmann kandidatūrą, kuri sulaukė absoliučios daugumos paramos.

Kun. dr. Martin Dutzmann į šias pareigas pakviestas iš kaimyninės Reino Bažnyčios, vienos didžiausių ir turtingiausių Vokietijos Bažnyčių. Joje jis ėjo distrikto superintendente pareigas. Vedęs, turi vaikų.

Gen. superintendente instaliacija įvyko senoje Detmoldo ev. reformatų bažnyčioje – Erloeserkerche, miesto centre. Pamaldose dalyvavo visos Vokietijos evangelikų Bažnyčios prezidentas vyskupas dr. W. Huberis, vyriausieji vyskupai ir superintendantai iš evangelikų liuteronų, evangelikų unitų ir evangeli-

kų reformatų Bažnyčių Vokietijoje, Vengrijoje, Rumunijoje, Lenkijoje, Lietuvoje, WARC generalinis sekretorius kun. Setri Nyomi. Iškilnėse kaip svečias taip pat dalyvavo ir pasakė sveikinimą šios Vokietijos dalies Romos katalikų Paderborno archyveskupas. Taip pat Šiaurės Reino Westfalijos ministras pirmininkas ponas Ruettgers, kiti žymūs visuomenės veikėjai ir, žinoma, Lippes Kunigaikštystės kunigaikštis Prinz Armim su žmona kunigaikštiete prince- Chriter bei suaugęs jų sūnus. Kunigaikščio šeima turi deramą pagarbą bažnyčioje ir yra aktyvi bažnytiniame gyvenime. Beje, prieš 400 metų tos pačios dinastijos kunigaikštis Simonas IV savo kunigaikštystėje įvedė evangelikų išpažinimą ir nuo 1605 metų Lippėje veikia evangelikų reformatų Bažnyčia. Šiandien Lippės kunigaikštystėje apie 70 proc. tikinčiųjų – evangelikai reformatai.

Po introdukcijos pamaldų visi buvo pakviesti į reprezentacinius pietus, kur dar ilgai buvo sakomi sveikinimai ir vyko neformalus bendravimas.

Sekmadienį kun. R. Mikalauskas dalyvavo pamaldose Detmoldo „Santarvės“ bažnyčioje. Kun. Frank Erichsmeier vedė liturgiją ir vertė kun. R. Mikalausko pamokslą iš lietuvių į vokiečių kalbą. Po „Santarvės“ bažnyčios stogu susirenka reformatų ir liuteronų parapijos. Pamaldos vieną sekmadienį vyksta pagal reformatų, kitą pagal liuteronų liturgiją. Šioje bažnyčioje 1987–1994 metais kunigavo kun. E. Mische.

Kitądien Lippės Bažnyčios konferencijų centre Stapelagėje įvyko dvasininkų sesija, o vakare į savo eilinį posėdį rinkosi Lippės–Lietuvos Bažnyčios partnerystės komitetas (Freundeskreis), kuriam pirmininkauja liuteronų kun. E. Ericksmeier. Į šį komitetą įeina ir reformatai, ir liuteronai. Susitikime buvo svarstomi partnerystės klausimai. Kun. R. Mikalauskas buvo labai šiltai priimtas, jis pasidalijo mintimis apie šios partnerystės plėtojimo galimybes, taip pat papasakojo apie Lietuvos reformatų šiandieną.

„Apžvalgos“ inf.

VILČIŲ IŠSIPILDYMO METAS

*Daiva JANONIENĖ,
viešosios įstaigos „Vaiko užuovėja“
direktorė*

TV3 išsipildymo akcijos spinduliai jau pasiekia atokiausius Lietuvos vaikų globos namus. Šiais metais ir „Vaiko užuovėja“ pakviesta dalyvauti šiame gražiame renginyje. Aišku, už akcijos metu suaukotus pinigus vaikai gaus nuostabių dovanų, smagių renginių, bet ar įvyks „Išsipildymas“?

Graži Nomedos iniciatyva. Jautrūs televizijos žvaigždžių žodžiai. Garsiausių Lietuvos žmonių iš televizijos ekranų išsakytas palaikymas ir užuojauta. Mūsų vaikai mato visą šią didžiulę veiklą ir nori nenori pradeda tikėti tuo, ką mato – kaip ateinančių Kalėdų stebuklu – vilties išsipildymu.

Vaikų svajonės gali būti nerealiai didelės: „atvažiuos Nomedą ir mane įsivaikins, atvažiuos Gediminas ir pasikvies pas save į svečius...“ Bet čia kaip su kalėdinėmis dovanomis po eglute: juk matome, kad Kalėdų Senis labai gražus Koka-kolos reklamoje, bet dovanas po eglute – žinome – padeda šalia esantys artimieji. Kas gali įgyvendinti tą didžiąją vaikų svajonę turėti savo mamą, tėtį, namus namučius? Aišku, ne Nomedą ir ne Gediminas. Bet gali kiekvienas čia, netoliese gyvenantis. Ir visai nebūtini yra dideli namai ar pilna piniginė, daug svarbesnė yra didelė širdis ir pilnos gerumo rankos.

Daugelis „Vaiko užuovėjos“ vaikų yra tokio amžiaus, kai tikėtis būti įvaikintam yra nerealu. Jie jau per dideli ir tai supranta. Tačiau jų laukimas ir užslėptas noras turėti nors ką, pas ką būtų galima atvažiuoti į svečius, yra toks didelis... Nors trumpam, nors retkarčiais, turėti kažkur jų laukiančią šeimą ir jaukius namus. Turėti apie ką galvoti, ko ilgėtis, laukti atvažiuojančių į svečius. Tai taip kasdieniška kiekvienam iš mūsų, bet vaikų namuose tai – didžiulis įvykis, apie kurį vėliau kuriamos beveik legendos.

Mūsų vaikai labai gražūs. Gražiai aprenkti, sočiai pamaitinti. Bet jie tokie išalkę pabuvimo „ne būryje“, prisiglaudimo prie ko nors. Vaikai laukia pas juos atvykstančių svečių. Rengia meninę programą, kuria darbelius, į kuriuos sudės visą savo neišsipildžiusią meilę ir viltį.

Mes laukiame stebuklo

Daivos Janonienės nuotr.

Šių metų gruodžio 23-iają jie lauks jūsų „Vaiko užuovėjoje“. Atvažiuokite, kas dar nesate pas mus buvę, kas nedirstate ar abejojate. Atsigersite arbatos, pažiūrėsite vaikų programą, susitiksime su Vaiko teisių apsaugos tarnybos specialistėmis, susipažinsite su vaikais. Tai taip nesunku. O Jūsų parodytas dėmesys ir Meilė sugrįš į Jūsų namus, sušildys juos, nuskaidrins širdis, nes Jėzus sako: „Ir kas paduos bent taurę šalto vandens atsigerti vienam iš šių žmonių dėl to, kad jis yra mokinys – iš tiesų sakau jums, – tasai nepraras savo užmokesčio“ Mato 10, 42.

Baigiantis metams atsisukame atgal ir džiaugiamės sutikę daug gerų žmonių. Biržų Jungtinės Metodistų bažnyčios parapijos nariai ir Pagalbos centro darbuotojai mūsų vaikams prieš rugsėjo pirmąją suteikė galimybę apsipirkti – jų dėka mūsų namų pelėdžiukai tikrai patys gražiausi. Iš viso buvo nupirkta įvairių prekių vaikams už 2 000 Lt. Už rūpestį ir bekrastę kantrybę, už meilę ir šilumą esame dėkingi kunigui Kingsley, tetai Janinai, tetai Reginai, kunigei Walle, kunigui Raimondui ir visiems kitiems Metodistų bendruomenės nariams, nuolat atvykstantiems pas mus į svečius su meile ir dovanomis. Žavi šių žmonių domėjimasis ir rūpinimasis mūsų vaikų likimais, jų didžiulės pastangos ir pagalba vaikų tėvams, kad vaikai galėtų grįžti į prašviesėjusius savo tėvų namus.

Dėkojame ir „Lietuvos ryto“ redakcijai, dovanojusiai mūsų vaikams 1 150 įvairių sąsiuvinių net už 492 Lt.

Prieš pat rugsėjo pirmąją skaisčiomis spalvomis nušvito mūsų nameliai. Baigtas remontas vaikų žaidimų kambaryje, valgykloje ir bibliotekoje, kur vaikai praleidžia daugiausia laiko. Lėšas šiems darbams ir įvairioms statybinėms medžiagoms, naujiems baldams, šviestuvams, radiatoriams skyrė Vokietijos Lippės krašto reformatų Bažnyčia, asmeniškai aukojo H. H. Petri, G. Rushti, Medeikių pieninės kolektyvas, bendrovės „Transritas“, „Ponoras“, „Biržų alus“, „Valdaura“, Čygo-Kalkio TŪB „Rinkuškiai“, AB „Siūlas“. Esame be galo dėkingi šiems geros valios žmonėms ir firmoms už grožio ir jaukumo oazę mūsų namuose.

Dar viena džiugi naujiena – padidėjo savivaldybės skiriamos lėšos vaikų išlaikymui. Tai leido įdarbinti socialinę pedagogę, bendrosios praktikos slaugytoją ir – svarbiausia – socialinę-dvasinę darbuotoją. Pastarąsias pareigas mūsų nameliuose nuo spalio 4 dienos pradėjo eiti ilgai laukta diakonė Sigitą Švambarienė. Jaučiame, kad mūsų namuose susiformuoja komanda, kuri ne tik valgydins, praus, migdys vaikus, bet ir nuosekliai gydys jų sielų žaizdas, mokys atleisti ir užjausti, mylėti ir suprasti.

PER GYVENIMĄ – AUKŠTAI PAKELTA GALVA

Dainius ŠEPETYS

Kėdainiuose, kaip ir visoje Lietuvoje, didžiąją gyventojų dalį sudaro katalikai. Tačiau tarp šios daugumos gyvena žmonės, kurie naudodamiesi šalies konstitucinėmis teisėmis išpažįsta kitokį tikėjimą, todėl visuomenę jų ignoruoti negali. Norėdami geriau suprasti kitatikių problemas, suvokti lūkesčius, lankomės pas aktyviausią mūsų krašto evangelikų reformatų Zelmą Jodinskienę.

Išpažinties – be tarpininkų

Reformatai yra vakarų krikščionys. Jų tikėjimas, liturginis kalendorius labai artimas Romos katalikų išpažįtamai religijai. Pagrindiniai metų bažnytiniai laikotarpiai bei krikščioniškosios šventės yra tos pačios. Tiesa, reformatai nemini ir neišskiria dienų, susijusių su šventųjų ir Marijos kultu, kaip yra įprasta Romos katalikų ar stačiatikių bažnyčiose.

Z. Jodinskienė, paprašyta įvardyti katalikų ir reformatų tikėjimo skirtumus, pirmiausia akcentavo, jog reformatų religija išvalyta nuo daugelio pašalinių dalykų. „Reformatų bažnyčiose nėra paveikslų, kitos žmogui susikaupti trukdančios atributikos. Ant mūsų kryžiaus nėra nukryžiuoto Kristaus“, – apie išorinius religijų skirtumus kalbėjo Z. Jodinskienė.

Išskirtinis reformatų bažnytinių apeigų bruožas – paprastumas ir realistiškumas. Dvasiniai dalykai neegzistuoja atskirai nuo gyvenimo. „Svarbiausia, kad paminėtos progos būtų pasitinkamos ir išgyvenamos su Dievu ir kartu su savo artimu. Dievas pas mus išoriškai ateina per žodį, todėl Šv. Raštas visuomet yra skaitomas pagal progą, jo pagrindu skelbiamas pamokslas“, – sakė jau beveik aštuonis dešimtmečius atskaičiavusi reformatė.

Garsiajame Arnetų name gimusi kėdainietė išskiria dar keletą reformatų tikėjimo subtilybių: „Mes niekada neatliekame išpažinties kunigui. Savo kaltes ir paklydimus pripažįstame sau, o kartu ir tiesiogiai Dievui. Reformatai niekada nesižegnoja, jų nežegnoja ir kunigas, o laimina abi rankas pakėlęs į viršų“.

Evangelikų reformatų centras

Kėdainių reformatai turi labai

galias tradicijas. Evangelikų reformatų bažnyčia pradėta statyti 1631 metais miesto savininko Kristupo Radvilos iniciatyva, užbaigta 1652 metais jo sūnaus Jonušo. „Radvilų valdymo laikais mūsų krašte gyveno daug reformatų, Kėdainiuose buvo dvi jų bažnyčios. Be šiandieninės bažnyčios senamiestyje, buvo dar viena – medinė. Ji stovėjo netoli centrinio turgaus, dabartinių garažų vietoje. Medinėje reformatų bažnyčioje lankėsi eiliniai miestelėnai, o didingame mūro pastate – tuometinė aukštuomenė. Vėliau, kai medinę bažnyčią suniokojo gaisras, visus Kėdainių reformatus priglaudė tuo metu Kuni-gaikščių bažnyčios vardu vadinamas pastatas“, – istorijos dulkes nubraukė reformatė, paprastai tik vardu vadinama Zelma.

Evangelikų reformatų bažnyčioje pamaldos vyko lietuvių, lenkų ir anglų kalbomis. Bažnyčia su barokine varpine, renesansine rotuše, rektorių namais ir kitais greta stovinčiais pastatais sudarė darnų miesto centro ansamblį. Nuo pat pastatymo bažnyčia tapo pagrindine viso Žemaitijos distrikto šventove. Čia nuolat vykdavo įvairūs renginiai, bažnytiniai sinodai, 1655 metais buvo švenčiamas Kėdainių unijos su Švedija pasirašymas. Apie tai, kad Kėdainiai buvo vienas iš stambiausių evangelikų reformatų centrų, liudija tai, kad čia gyveno visos Žemaitijos superintendentas – vyriausiasis kunigas, vyskupas.

Parapijos atgimimas

Z. Jodinskienės teigimu, šandien Kėdainiuose gyvena apie 60 reformatų. „Asmeniškai visų nepažįstu, tačiau šis skaičius išaiškėjo visuotinio gyventojų surašymo metu. Manau, kad dalis reformatų nenori viešai afišuoti savo tikėjimo. Galbūt todėl, kad yra iš mišrių šeimų, gal pagal kilmę save priskiria reformatams“, – svarstė Zelma. Ji prisimena, jog prieš 20 metų mūsų mieste buvo likusios tik kelios reformatų šeimos: „Gal buvo ir daugiau, tačiau aš jų nepažinojau. Kėdainių evangelikai reformatai neturėjo savo kunigo, kuris juos suburtų, o patys retai sueidavo draugėn“.

Kalbėdama apie tarybinius laikus Z. Jodinskienė su širdgėla prisiminė bažnyčios istoriją. „Baisu prisimin-

*Kėdainietė Zelma Jodinskienė
aktyvi reformatė
Dainiaus Šepečio nuotr.*

ti, kaip bažnyčioje buvo įrengtas grūdų sandėlis. Šventovės grindys neišlaikė didelio svorio ir įlūžo. Javai subyrėjo į rūsįje įrengtą Radvilų šeimos mauzoliejų. Tarybiniai kariai sėmė tarp karstų gulėjusius grūdus ir iš jų buvo kepama duona“, – pasakojo kėdainietė.

Vėliau evangelikų reformatų bažnyčioje ilgus metus veikė sporto mokykla, dar vėliau vyko mugės, koncertai, parodos. Kartą Z. Jodinskienė sužinojo, jog Biržuose vyks bažnytinis sinodas, į kurį suvažiuos daug reformacijos kunigų, vyskupų ne tik iš Lietuvos, bet ir iš visos Europos. „Savo iniciatyva nuvažiauvau ten, kaip pridėra užsiregistruojau, o kai man suteikė žodį, visiems garsiai pareiškiau, kad Kėdainių reformatai nori, jog jų mieste būtų atkurta reformatų parapija. Atkūrė. Bažnyčios sugražinimo mes nė neprašėm, puikiai supratom, kad saujelei tikinčiųjų ją išlaikyti būtų per sunku“, – parapijos atkūrimo istoriją pasakojo aktyvi reformatė.

Viltys ir lūkesčiai

Lietuvoje atkūrus Nepriklausomybę šalies jaunimas drąsiai atsigręžė į bažnyčią. Veiklūs kunigai jaunajai kartai skyrė daugiau dėmesio, organizavo įvairius renginius, susitikimus. Šis teigiamas poslinkis neaplenkė ir evangelikų reformatų bažnyčios. „Mūsų kunigas Rimas Mikalauskas savo kilnia asmenybe traukė jaunimą. Bažnyčioje „ant viškų vyko įdomūs užsiėmimai, karštos diskusijos. Tačiau kai kunigą iš-

Nukelta į 9 p.

Atkelta iš 8 p.

kėlė, jaunimo gretos stipriai išretėjo. Dauguma jų prisiglaudė pas liuteronus, kurie turi savo kunigą“, – skaudžią temą palietė Zelma. Ji sakė, kad reformatams verkiant reikia vietinio kunigo, nors, antra vertus, nedidelei grupei būtų labai sunku jį išlaikyti.

Moteris užsiminė, kad Kėdainių reformatai deda dideles viltis į Raimondą Stankevičių, kuris šiuo metu studijuoja Klaipėdos universiteto teologijos fakultete. Uostamiestyje teologinį bakalaurą išsilavinimą gauna reformatų ir liuteronų teologijos studentai, kurie gali būti ordinuoti į katechetininko arba, kitaip sakant, diakono pareigas. „Tikimės, kad mūsų kraštietis liks Kėdainiuose, nors kartu jaučiame grėsmę, kad jis gali būti išsiųstas į Lietuvos reformacijos centrą – Biržus, kur taip pat kunigų labai trūksta“, – vylėsi Zelma.

Išdidžioji „kalvinka“

Pasiūlius į reformatų bažnyčią pakviesti kėdainiečius, Z. Jodinskienė tai daryti griežtai atsisakė. „Mums nepriimtina reklamuoti savo tikėjimo – kas norės patys mus susiras. Neretai tenka matyti žmones piligrimus, kurie keliauja iš bažnyčios į bažnyčią, blaškosi. Nors iš kitos pusės gal ir gerai, gal jie dar ieško savojo kelio“, – teigė garbaus amžiaus moteris.

Norintys išpažinti reformatų tikėjimą neprivalo persikrikštyti. Evangelikai reformatai pripažįsta katalikų ar stačiatikių krikštą jei žmogus buvo pakrikštytas vardan Dievo Tėvo ir Sūnaus ir Šventosios Dvasios. Perimant reformatų tikėjimą tereikia įstoti į paraprijos bendruomenės narius ir konfirmotis.

Z. Jodinskienės tėvai, seneliai ir proseneliai buvo reformatoriai, todėl ji dėl savo religijos niekada nedvejoja. Tiesa, moteris prisimena, kad jaunystėje ne kartą buvo pavadinta „kalvinkos“ vardu, bet dėl to ji neišsižeisdavo, o dar aukščiau pakeldavo galvą. Moteris nugyveno gražų gyvenimą, matė ir šilto, ir šalto, daug dirbo. Už tai šią dieną ji gali drąsiai pasakyti, jog jaučiasi be galo laiminga. „Turiu du nuostabius suaugusius vaikus, kurie manimi rūpinasi, padeda. Manęs niekas nevaržo, sunkiai išsivaizduoju, ar begali laimingesnis būti žmogus“, – sakė prieš 78-erius metus skambiu latvišku vardu pavadinta reformatė.

ŠVINTĖJAI – PARAPIJŲ LEKTORIAI

Kun. Rimas MIKALAUSKAS

Tarpukario Lietuvoje ir po karo dar buvo švintėjų – kunigų padėjėjų, kurių tarnystės atgaivinimas šių dienų Bažnyčios sąlygomis būtų labai vertingas.

Švintėjams nebuvo keliami diakonams ir kunigams privalomi išsilavinimo reikalavimai. Jie nebuvo ordinuojami ir nesirengė dvasininko liturginiais rūbais. Šiandien praktikuojame lektorių tarnystę, kuri iš esmės labai panaši į švintėjų. Skirtumas tas, kad pagal Gdanską agendą (1637) lektorius dar vadinamas akoliotumi, t. y. mokiniumi, studentu. Jis turi būti parinktas iš teologijos mokslus einančių studentų. Šiuo metu tokiems kandidatams į dvasininkus, lektoriaus teises suteikia Sinodas. Dėl to jie dar vadinami „sinodo lektoriais“. Reikalui esant pavaduoti kunigą, paprastas pamaldas gali atlaikyti kunigo paruoštas eilinis paraprijietis. Iš esmės toks tarnautojas jau laikinai eina ne lektoriaus, bet švintėjo pareigas. Jų Gdanską agenda (1637) nereglamentuoja. Pats žodžio biržietiškos tarmės skambesys: „švintėjas“ yra nuo žodžio „švesti“ arba „šventinti“. Ši tarnystė, labai tikėtina, gimė Lietuvos šiaurės lietuvių evangelikų reformatų kaimo sąlygose. Dideli atstumai, kai kur net iki 20 km iki paraprijos bažnyčios, gausios kaimiškos paraprijos buvo reikalingos dvasinio patarnautojo kasdieniniame gyvenime (laidotuvės, Dievo Žodžio skelbimas, dvasinis mokymas, atokios kaimo bendruomenės pamaldos). Kunigų trūkumas, dažnai sąlygotas aukšto išsilavinimo reikalavimais, buvo kompensuojamas aktyvių kaimo švintėjų darbu. Žinoma, kad švintėjai dirbo ne be paraprijos kunigų palaiminimo. Gal nebūtų klaida teigti, kad iki II pasaulinio karo švintėjų tarnystė, šalia paraprijos seniūnų, buvo viena reikšmingiausių paraprijinėje Bažnyčios misijoje.

Švintėjo tarnystės atgaivinimas šių dienų Bažnyčios sąlygomis būtų labai vertingas. Tam reikia Sinodo nustatyta tvarka apibrėžti švintėjų tarnystės sąlygas, pašaukimo tvarką ir atsakomybę. Atgaivinta švintėjų tarnystė iš esmės būtų žemiausia (bet jokia būdu neprasčiausia!) dvasinės tarnystės grandis. Ji nereikalautų tokių didelių lėšų švintėjui – dvasiniam tarnautojui – šlaikyti,

kokių reikia universitetines studijas baigusiam diakonui ar kunigui. Tokiai tarnystei taip pat lengviau būtų rasti pasišventusių tikinčiųjų. Pašauktas asmuo švintėjo tarnystei neturėtų dėl savo pareigų apleisti darbo, iš kurio pragyvena. Svarbiausi pašaukimui būtini reikalavimai: paties kandidato tikėjimo motyvacija ir praktika, minimalus teologinis pasirengimas ir paraprijos dvasininko rekomendacija. Teologiniam pasirengimui vadovautų dvasininkai. Pagal studijų pobūdį tai būtų savarankiškas ir seminarinis pasiruošimas Dievo Žodžio tarnystei: Biblijos pagrindai, teologijos įvadas, bažnytinės teisės pagrindai, liturgija ir Bažnyčios istorijos pažinimas. Išpildžius pašaukimo reikalavimus, kandidatas būtų dvasininko pristatomas paraprijos Valdybai ar Tarybai. Pastaroji protokoliniu sprendimu turėtų teisę suteikti švintėjo įgaliojimus. Dvasininkui liktų viešai įvesti švintėją į pareigas bažnyčioje sekmadienio pamaldose arba seniūnijos surinkime, kuriame švintėjas pradės tarnystę. Švintėjo pagrindinės pareigos būtų evangelizacija, katechizacija ir patarnavimas laikant pamaldas paraprijos seniūnijoje. Tikslas – gaivinti maldos, Dievo Žodžio visuotinę tikinčiųjų tarnystę atokiose nuo paraprijos centro seniūnijose. Jei Dievas laimintų, gal būt seniūniją išauginti į parapijos filiją su tolimesnėmis net surinkimo perspektyvomis. Mūsų pašaukimas yra tankinti dvasinio patarnavimo tinklą. Dievo Žodžio mokytojai turi būti arčiau kaimo ar miesto žmonių. Reikalinga pastovi tarnystė tiesti Dievo Žodžiui keliai į šeimų gyvenimą. Švintėjai taip pat būtų labai reikalingi mažose mūsų parapijose ar naujai besikuriančiuose evangelikų reformatų surinkimuose, kur dar nėra galimybės išlaikyti pastoviai gyvenančių dvasininką.

Parapijoje švintėjai dirbtų petys į petį su parapijos seniūnais. Turėtų parapijos Tarybos nario teises. Jie būtų skiriami pačios Tarybos ir neribojami kadencijų, kaip seniūnai. Antra vertus, būtų dvasinis tarnautojas, tiesiogiai sudarantis sąlygas seniūnams sėkmingai eiti savo pareigas, ugdyti kiekvieną parapijietį – aktyvų bažnytinės savivaldos ir misijos dalyvį. Švintėjai, kaip parapijos lygmens lektoriai, puikiai sujungtų pasaulietinės ir dvasinės tarnystės grandis Bažnyčioje.

BIRŽŲ PARAPIJOJE DARBAI RŪKSTA KAIP IŠ PYPKĖS

Teofilis BIRŽIETIS

Pastaruoju metu mūsų parapijoj nemažai darbų nudirbta. Spėjom susidraugauti su bažnyčios bokšto darbininkais – Dariumi Kabečiumi ir darbų vadovu Dainiumi Iržikevičiumi, kurie savo amatą ne tik išmano, bet ir gerbia savo triūsą. Aukštas po aukšto biržiečių akyse kilo ir puošėsi variu bokšto skeletas. Jau spalio pradžioje buvo pasiekta pati viršūnė. Darbas lyg ir baigtas, tačiau medinių pastolių marškinių vis nevalia bokštui nuvilkti. Nes toliau – kryžius. Ilgokai sukome galvas, ką toliau daryti: restauruoti ar naują kalti, vėl auksu dengti? Kiek tai kainuos? Skaičiavome, klausėme paminklosaugos specialistų patarimo ir radome sprendimą Biblijoje: „Niekas nepila jauno vyno į senus vynmaišius“! Bokšto remonto neįmanoma pabaigti be naujo kryžiaus. Senajam aukso spindesį laikas nuvogė, apatinę dalį, nuo žemės beveik nepastebimą, smarkiai karai nudraskė – tik pusė kryžiaus burbulėlės belikę. O ir pats kryžiaus rėmas smarkiai surūdijęs. Restauracija daug kainuotų, bet, svarbiausia, sunaikintų unikalius istorinius pėdsakus. Geriau jį nukelti ir palikti kartų kartoms. O naująjį kryžių meistrai iš „auksinio vario“ ant nerūdijančio plieno kala. Vėl atgaus bokštas jaunystės spindesį.

Darbai aukštybėje dar nebaigti. Pritvirtinus žaibolaidį, reiks leisti prie pagrindo ir pabaigti bokšto kuorų skardinimo darbus. Tikimės pavasarį darbus pabaigti.

Bokšto remonte dalyvauja gausus būrys talkininkų. Surinkom aukų medžiagoms, darbams apmokėti, pakaks naujam kryžiui ir kuorams. Iki šiol bokšto remontui ir medžiagoms išleista: 47 205,75 Lt. Kryžiaus sąmata – 8 500 Lt.

Džiaugiamės pakeitę visus bažnyčios lietvamzdžius (darbai kainavo 4 394 Lt). Parapijos varpininkas, ūkvedys Gediminas Šileika įrengė laikinas lietaus nuotekas ant žemės – reikia apsaugoti bažnyčios pamatus.

Dėkojame bokšto darbininkams, kurie sutiko papildomai, be užmokesčio, patikrinti bažnyčios stogą ir jo skylės užlopyti. Kas pažvelgs nuo šiaurinės pusės į stogą, lengvai pastebės smagų jų darbą. Deja, mums smagumo dėl to nedaug, nes šiaurinis bažnyčios stogo šlaitas dengtas paprasta skarda, kurios amžius jau baigiasi. Tad lietui lyjant la-

Remontuojamas Biržų bažnyčios bokštas
Teofilio Biržiečio nuotr.

ša vis naujoje vietoje ant bažnyčios lubų. Rūpestis didelis – netolima ateitis kaupia milžinišką darbą. Būsime priversti jį nuveikti, reiks tam didelių lėšų. Ne juokas pakeisti atgyvenusį savo amžių stogą. Bokštas mums buvo tik graži įžanga į bažnyčios darbų simfoniją... Šventoriuje kaip kirtavietėje.

Prieš užeinant žiemos darganoms, teko pasikarstyti po senoliu šventoriaus medžius. Jų solidaus amžiaus grožį teko keisti į parapijiečių saugumą bei bažnyčios architektūrinį grožį. Nupjauti iškrypusius ir perpuvusius medžius reikėjo patyrusių darbininkų. Visiems darbams vadovavo vėl mūsų parapijos šeimininkas „zvaninyks“ G. Šileika. Kadangi pats yra bitininkas, tai ir bičių medžių drevėse netrūko. Deja, labai vargęs jis spiečiaus liepoje neišgelbėjo. Tačiau supuvusio beržo drevėje gyvenusioms bitėms Gediminas surado bičiulį ir jo padedamas parvedė jas į naują šeimą. Taigi, ne tik pūzrus vartyk, bet ir bites ganyk! Dėkui gausybei talkininkų, kurie tvarkė šakas, skaldė, nešiojo malkas ir jas krovė. Smagu, kad atsirado parapijiečių, kurie padėti atburzgė su sunkvežimiu ar traktoriumi. Negailėjo nei savo laiko, nei jėgų. Vyrai ne kartą savo pjūklais dirbo, kurą degino be jokio atlygio. Suprantama teko taip pat parapijai savo įrankių įsigyti ir už kurą mokėti, patyrusį darbininką pasamdyti ar talkininkus pamaitinti, už šiukšlių išvežimą sumokėti. Ir čia be paaukotų pinigėlių neišsiversi. Kartais atrodė, kad ne šventoriuje, bet miško kirtavietėje triūsiam. Per tiek metų daug medžių peraugo. Galime džiaugtis, kad malkų tarsi „iš savo miško“ jau

net kitai žiemai prisirūpinom. Visi šie darbai mums kainavo 1 152,70 Lt.

Medžius ne tik kirtom – kirtavietes išvalę parapijos seniūnai, jų pirminkės Lenos Palšienės paraginti, varpininko padedami kvietė talkas naujiems medeliams sodinti. Pasodinta apie 200 metrų gudobelėlių gyvatvorė.

Toliau vyksta darbai parapijos namuose / klebonijoje. Į šiltas patalpas sekmadieniais vaikai renkasi pamokėlėms, seniūnai kas mėnesį į parapijos Tarybos posėdžius. Čia vyksta ir Konsistorijos posėdžiai. Lapkričio mėnesį konferenciją klebonijoje surengė draugija „Radvila“. Parapijos namuose jau įrengti ir veikia Sinodo raštinės, kunigo superintendente kabinetai. Šiuo metu sparčiai rengiamas antrasis aukštas – pati klebonija. Parapijos namų / klebonijos remontui per šiuos metus jau išleista 66 330 Lt. Šie darbai nebūtų įmanomi be mūsų partnerių evangelikų Bažnyčių Lippėje ir prie Reino bei GAW pagalbos.

Joks darbas neįmanomas be konkrečių žmonių. Jų tiesioginio – parapijos tarnautojų ir netiesioginio – aukotojų darbo. Parapijoje tarnautojų, kuriems skiriamas tik dalinis išlaikymas, yra šeši: klebonas kun. Rimas Mikalauškas, antroji dvasininkė diak. Sigita Švambarienė, vargonininkai Vytautas Sprindys ir Jūratė Duderienė, buhalterė Palmyra Krikščiukienė bei varpininkas ūkvedys Gediminas Šileika. Be jokio atlygio didelį darbą nuveikia seniūnai. Nors buvo priimtas nutarimas iš metinio mokesčio skirti dalį lėšų seniūnų kelionėms, tarnybiniams telefonų pokalbiams apmokėti, dauguma seniūnų šiuos pinigus paaukojo bažnyčios remonto darbams. Kiekvienas, kuris džiaugiasi Biržų parapijos laimėjimais, turėtų padėkoti Dievui už nenuilstančią šios parapijos seniūnų pirmininkę Leną Palšienę. Taip pat nepamiršti maldoje padėkoti už parapijos dvasininkus, kurių darbas nematomas, kaip ir nematoma yra Kristaus karalystė. Yra gražus posakis: „Kokie parapijiečiai, tokie ir kunigai, kokie kunigai, tokie ir parapijiečiai“. Tačiau nei kunigai, nei parapijiečiai Dievo malonės saiko nenustato. Kristaus tarnystės dalyviams ši malonė – džiaugsmas širdims – Kalėdinė dovana, kuria su jumis, mielas skaitytojau, čia dalinuosi. Ateik į talką Dievo vynuogyne ir šios malonės nuneši kitiems. Vienam Dievui garbė! Aleluja!

NĖRA NEĮVEIKIAMŲ SUNKUMŲ

Dr. Renata BAREIKIENĖ,
Vilniaus Ev. reformatų parapijos
Tarybos pirmininkė

Tvirčiausia apsaugos pilis
Yra mums Viešpats Dievas;
Bėdoj mūs skydas ir viltis.
Pagalba tik jis vienas.

Vilniaus Evangelikų reformatų bažnyčia (taip pat ir parapija) turi giliai ir turtingą istoriją. Buvo pakilimų, buvo ir labai sunkių laikotarpių, kaip dabartinis, tačiau mes tvirtai laikomės cituojamo Reformacijos himno žodžių bei nuostatų ir manome, kad Viešpats Dievas yra su mumis, jis mato mūsų rūpesčius ir vargus ir su Jo pagalba mes sulauksime ir geresnių laikų.

Šį pavasarį, balandžio 20 dieną, įvyko parapijos visuotinis susirinkimas, kuriame išrinkta nauja parapijos Taryba, nes iki tol buvusi baigė savo kadenciją. Parapijos pirmininke buvau išrinkta aš, mano pavaduotoja Donata Indriūnaitė. Parapijos Tarybos galva – parapijos kunigas klebonas Tomas Šernas. Į ją dar įeina penkių seniūnijų – Antakalnio, Centro, Jaunimo, Karoliniškių, Šeškinės, Žirmūnų seniūnės, jų pavaduotojos ir seniūnijose išrinkti papildomi Tarybos nariai. Iš viso 18 žmonių. Taryba išrinkta labai sunkiu laikotarpiu, kai parapijai, neva dėl remonto, buvo atimta teisė laikyti pamaldas savo istorinėje bažnyčioje Pylimo gatvėje. Patalpas kurį laiką nuomojome iš Naujojo Testamento baptistų Algirdo gatvėje, toli nuo miesto centro, toli nuo troleibuso, autobuso stotelės. Senesniems parapijos nariams buvo sunku atvykti į pamaldas. Atrodė, kad parapija tuoj tuoj išbyrės, išsivaikščios. Tačiau atkakliausieji lankėsi ir ten, uoliai dirbo seniūnės.

Dabar, artėjant Šventoms Kalėdoms, galime džiaugtis, kad mums labai pagelbėjo mūsų broliai liuteronai, plačiai atverdami savo jaukios ir labai gražios bažnyčios duris. Džiaugiamės kiekvieną sekmadienį galėdami laikyti pamaldas jų bažnyčioje. Įėjus į šią bažnyčią prasidėjo ir mūsų parapijos kai kurių institucijų atkūrimas. Naujai atkūrėme chorą, kuris dabar mokosi ka-

lėdinių giesmių – rengiasi kalėdinėms pamaldoms. Chorui vadovauja vargonininkė Gražina Petrauskaitė, taip pat globojanti ir jaunimo ansamblį. Taip pat veikia mūsų sekmadieninė mokyklėlė, kurioje su vaikais dirba mokytojos, jaunimo parapijos narės – Rūta Keželytė ir Jurga Gluskinienė. Vaikai irgi rengia kalėdinę programėlę. Tikimės įkurti ir Biblijos skaitymo grupę. Norėtume, kad į šią grupę susibūrėtų žmonės, laikydami Lietuvos Biblijos draugijos sudarytą planą, studijuotų Bibliją. Juk tai taip būdinga reformatams.

Nuoširdžiai džiaugiamės mūsų leidžiamu laikraščiu „Vilniaus reformatų žinios“, kuri negailėdama nei laiko, nei jėgų, su didžiausiu pasišventimu leidžia mūsų seniūnė Dalija Gudliauskienė. Šis leidinys, kuriuo mes didžiuojamės, liudija ne tik tai, kad Vilniaus parapija gyvuoja, bet jis mus auklėja, šviečia. Jame randame daug istorinių žinių apie mūsų bažnyčią, kunigus, spausdinami pamokslai, svarbiausi parapijos gyvenimo įvykiai. Esame dėkingi Dalijai ir jos bendradarbėms Daliai Pronskietytei bei Violetai Pikčiūnaitei.

Parapijos žmonės dalyvauja ir tarptautinėje ekumeninėje veikloje. Jau nuo 1995 metų kasmet dalyvaujame Pasaulinės maldos dienos pamaldose. Jos vyksta kiekvienais metais kovo mėnesio pirmąjį penktadienį. 1995 metais tokios pamaldos įvyko mūsų bažnyčioje, o vėliau – Ev. liuteronų bažnyčioje. Dalyvaujame Europos krikščionių moterų ekumeninio forumo veikloje. Šio Forumo nacionalinė koordinatore yra šių eilučių autorė. Praėjusią vasarą trys Lietuvos delegatės – Danguolė Juršienė, aš (Reformatų bažnyčios atstovės) ir Bronislava Rakovska (Romos katalikų bažnyčia) dalyvavo Baltijos jūros kaimynių susitikime Kaliningrado srities Zelenogradsko mieste. Čia dalyvavo delegatės ir iš Vokietijos, Estijos, Rusijos. Nagrinėjome problemas, kurios mus skiria ir ieškojome suartėjimo taškų. Pasirodo, kad mes galime labai nuoširdžiai bendrauti, kai visų mūsų pagrindinis tikslas yra krikščioniškas bendravimas.

Šio gražaus Advento laiku noriu visiems palinkėti dvasios ramybės, gražiai paruošti savo sielas ir namus mūsų Atpirkėjo atėjimui. Išileiskime su didžiausiu džiaugsmu į juos mūsų Išganytoją.

Minutėlei sustokime ir pagalvokime apie artimus ir brangius mums žmones. Ar sugebėjome jiems būti geri, ar sušildėme, galbūt jų žvarbstančias širdis geru žodžiu, šypsena, patarimu? Šiandien dar ne vėlu tai padaryti. Tegul visų mūsų namai būna pilni šviesos ir džiaugsmo, tegul visų mūsų širdys būna kupinos meilės mūsų artimiesiems.

Nepailskime daryti gera vieni kitiems.

EILĖS DVASINIAM GANYTOJUI

Anicetas KUTREVIČIUS,
Panevėžio parapija

*Bažnytėlėj Kunigėlis
Mes kartojam poterėlius:
Vardan Dievo Tėvo mūsų,
Esame avelės Jūsų...
Tu ganai mus, pamokslauji
Ugdai dvasinį pasaulį,
Kokia mumyse dvasia
Tokia ir nauja karta...
Norim būti mes krikščionys
Norim būti dori žmonės,
Ačiū tau, kad mokini
Kaip išlikt tikram kely.
Kad prašyti reikia Dievo
Tik stiprybės mums kasdiena.
Atsispirt, kad būt jėgų
Nuo pagundų negerų.
Tad sekmadienio malda
Mums dorybės pamoka.
Gražios giesmės, sutartinės
Šildo taip visiems krūtines...
Esame mes reformatai
Ir realiau pasaulį matom.
Iš kuklumo, padarumo
Statome mes savo rūmą.
Be blizgučių, tiesiai šviesiai –
Mokslui, darbui rankas tiesiam.
Žinome gerai kiekvienas:
Stenkis pats – padės ir Dievas...*

TIKINČIŲ ŠIRDŽIŲ PAMINKLAS RELIGINIO KARO AUKOMS EUROPOJE

Kun. Rimas MIKALAUSKAS

Protestantiška visuomeninė organizacija Gustav-Adolf-Werk (GAW), kurios surinktomis lėšomis daugiausia remiamos protestantų bažnyčios už Vokietijos ribų, yra geriausias paminklas drąsiam Švedijos karaliui Gustavui II Adolfui.

Europą 1618–1648 m. siaubė karas tarp protestantų ir katalikų. Istorijoje jis žinomas kaip Trisdešimtųjų metų karas, kuriam pasibaigus buvo sudarytas Vestfalijos taikos susitarimas. Jame patvirtinta ne tik liuteronų, bet ir reformatų tikėjimo išpažinimo laisvė. Anot istorikų, šis karas pabaigė politinius ir karinius ginčus dėl tikėjimo, prasidėjo nauja Europos politikos era.

Švedijos įstojimas į Trisdešimtųjų metų karą persvėrė jėgų pusiausvyrą protestantų, kurie iki tol tik gynėsi, pusėn. Lemiamas mūšis įvyko 1632 m. prie Lützeno. Protestantų kariuomenė, sustiprinta švedų ir vadovaujama karaliaus Gustavo II Adolfo pasiekė pergalę. Ji persvėrė jėgų pusiausvyrą, sunaikino kontrreformacinėms jėgoms galimybę ginklu gražinti protestantų priklausomybę Romos katalikų Bažnyčiai. Lützeno mūšis buvo labai žiaurus, jame žuvo ir pats Švedijos karalius, vadovavęs kautynėms, savo drąsa skatinęs karius. Karalius per toli išiveržė į priešų eiles, mūšio sumaištyje buvo apsuptas ir nukautas. Nuo tol švedai turi posakį: „Karaliaus Gustavo sindromas“. Jis nusako situaciją, kai žmogus iš savo uolumo gali neapskaičiuoti savo galimybių ir rizikuoja patirti nesėkmę. Karaliaus žūtis buvo skaudi, tačiau pergalė jam pelnė didžiulę Europos protestantų pagarbą. Karalius Gustavas II Adolfas tapo garsus kaip „Europos protestantų išgelbėtojas“. Labai reikalinga pagalba.

Vokietijos protestantai 1832-aisiais minėdami šį įvykį, sumanė pastatyti karaliui Gustavui II Adolfui paminklą Lützeno. Bažnyčiose tam buvo paaukota nemažai pinigų. Tačiau kilo diskusija, ar tai geras sumanymas? Ar paminklas bus tinkamas karaliaus, paaukojusio savo gyvybę tikėjimo laisvei išsaugoti, atminimas? Buvo nutarta surinktomis aukomis paremti skurdžias Vokietijos protestantų parapijas, suremontuoti jų bažnyčias tose vietose, kur jie, evangelikai, buvo mažuma. Šią idėją palaikė dauguma Vokietijos žemių Bažnyčių. Aukos pradėtos rinkti pastoriai. Viską organizavo įsteigta protestantiška visuomeninė organizacija Gustav-Adolf-Werk (GAW), kurios skyriai susikūrė prie visų Bažnyčių. Šias laikais daugiausia remiamos protestantų bažnyčios už Vokietijos ribų. Ten, kur evangelikai yra mažuma. Taip pat ir aukos jau renkamos ne tik Vokietijoje, bet ir kituose kraštuose. Tuose, kuriuose veikia GAW skyriai. Pinigai skiriami įvairiems Bažnyčių sinodo projektams. Jiems galioja „vienos trečiosios dalies“ taisyklė – jei neturtinga Bažnyčia kreipiasi pateikdama paraišką dėl paramos, tai žiūrima, kad viena dalis išlaidų būtų padengta pačios Bažnyčios, kita – jos partnerių ir trečią dalį jau dengia GAW. Kai projektas patenka GAW centrinei vadovybei, jie šį projektą paskelbia kartu su visais ateinančių metų projektais savo leidžiamame GAW projektų kataloge. Jis išplatintas visuose GAW padalinuose ir Bažnyčiose. Vietiniai skyriai patys apsisprendžia, kurį konkretų Bažnyčios projektą paremti ir ima jam rinkti aukas. Tai trunka vienerius metus. Pavyzdžiui, išaugus Biržų parapijos namų / klebonijos darbų ir kainų apimčiai buvo kreiptasi pagalbos į GAW. Mūsų projektas buvo paskelbtas GAW katalo-

ge ir Bremeno GAW padalinys nusprendė šį projektą paremti. Per metus surinko daugiau kaip 10 000 eurų (34 000 Lt). Šie pinigai – didžiulė parama. Smarkiai pajudėjo klebonijos darbai, tikimasi juos greit pabaigti.

Žiaurus Trisdešimtųjų metų karas sugriovė ištisos europiečių kartos gyvenimą Vokietijoje, Austrijoje ir Čekijoje. Beprasmiškai nuniokojo šiuos kraštus. Juo pasibaigė religiniai karai Europoje. Buvo pripažinta protestantų tikėjimo išpažinimo teisė. Prabėgo šimtmečiai. Europa dar ne kartą buvo krečiama karų, nusineusių daug daugiau gyvybių ir sugriovusių daugelio kartų kultūrinį palikimą. Galime guostis, kad šiuose karuose nebuvo keliamos krikščioniško tikėjimo vėliavos ir siunčiamos viena prieš kitą žudyti. Galime guostis Dievo malone, kad žiaurų religinį karą Viešpats nutildė ir pavertė nauja gyvenimo sėja. GAW yra tikinčių širdžių paminklas religinio karo aukoms Europoje. Gyvas paminklas, kuris mena seną skaudžią praeitį, bet neša naujo gyvenimo vaisius. Per kelis šimtus metų atstatyta, suremontuota šimtai bažnyčių, įrengta šimtai vaikų darželių, senelių namų ar kitų krikščioniškų įstaigų, suteiktas evangeliškos teologijos išsilavinimas tūkstančiams teologijos studentų ir sudaromos sąlygos skelbti Evangeliją kraštuose, kur evangelikai yra mažuma. Štai kaip nuostabiai veikia pranašo Michėjo žodžiai: „Jis išspręs daugelio tautų ginčus, išspręs galingų, nors ir tolimų tautų bylas. Jos perkals savo kalavijus į arklius, o ietis – į geneklius. Tauta nebekels kalavijo prieš kitą tautą, nebebus mokomasi kariauti. Tuomet visi sėdės po savo vynmedžiais, po savo figmedžiais, ir nebus kam jų gąsdinti. Tai ištara Galybių VIEŠPATIES lūpos!“ (Mich. 4, 3–4).

EUROPOS WARC VADOVŲ SUSITIKIMAS ŠVEICARIJOJE

Atkelta iš 6 p.

riausių Europoje. Berno kantone daugiau kaip 70 proc. tikinčiųjų yra evangelikai reformatai. Taip pat yra baptistų, stačiatikių ir katalikų mažumos. Vyksta glaudus ekumeninis bendradarbiavimas tarp visų Bažnyčių.

Priminsime, kad Šveicarijos Bažnyčia suteikė paramą mūsų tikintiesiems remontuojant Bažnyčios pastatus Kėdainiuose. Susitikimas Berne buvo labai gera proga kun. R. Mikalauskui ne tik dalyvauti bendroje diskusijoje, bet ir susipažinti su Europos reforma-

tų Bažnyčių vadovais, jų Bažnyčių laimėjimais ir bėdomis, taip pat sustiprinti bendradarbiavimo ryšius su šalimi ir Bažnyčia, davusia pasauliui garsius teologus U. Cvinglį, H. Bulingerį, J. Kalviną.

„Apžvalgos“ inf.

LIETUVOS REFORMATŲ JAUNIMAS NUSITEIKĖS DIRBTI

Ignas SKUDRICKAS,
Lietuvos evangelikų reformatų jaunimo draugijos „Radvila“ vadovas

Šių metų lapkričio 12–13 dienomis draugijos jaunimėlis iš Biržų, Vilniaus, Klaipėdos ir Kauno rinkosi Biržų parapijos namuose, kur vyko jau penktoji jaunimo konferencija.

Susirinkome aptarti 2004–2005 metais įgyvendintų projektų bei numatyti tų, kuriuos reikia įgyvendinti 2005–2006 metais. Konferencijoje, kuriai vadovavo Justas Brazauskas, dalyvavo „Radvilos“ centrinės valdybos nariai, buvusių projektų vadovai ir dvasininkai, svečiai iš Vokietijos Dieter Gartmann ir Julia Binder. Taip pat visi kiti Draugijos nariai, norėję prisijungti naujomis idėjomis ar priimti atsakomybę už būsimus projektus.

Aptariant projektų vadovų ir dvasininkų, dirbusių projektuose, darbus sulaukta palaikymo bei padėkos. Žinoma, neapsieita ir be pastabų. Daug diskutavome apie projekto vadovo ir dvasininko pareigybių pasiskirstymą dvasinėse stovyklose. Kadangi pasisakymų buvo labai įvairių, o vieną nuomonę nebuvo lengva rasti, diskusijos buvo perkeltos į internetinę erdvę, į elektroninio pašto konferenciją (reformatai@yahoogroups.com). Čia jau ilgą laiką diskutuojame įvairiomis temomis, dalijamės informacija bei planuojame įvairiausias renginius, susitikimus. Norintys prisijungti prie šios konferencijos turi rašyti Donaldai Sinkutei (donalda@one.lt).

Vienas didžiausių šių metų laimėjimų tas, kad padedant buvusiai Draugijos valdybos pirmininkei Gitai Gasiūnaitei „Radvila“ pernai numatytiems projektams gavo finansinę paramą iš Biržų savivaldybės, Švietimo ir mokslo ministerijos bei Kūno kultūros ir sporto departamento. „Radvila“ taip pat sulaukė finansinės pagalbos ir iš Bažnyčios, kuri parėmė Medeikių

vaikų namuose „Vaiko užuovėja“ gyvenančiųjų dalyvavimą vaikų ir jaunimo stovyklose. Nuoširdžiai dėkojame Švobiškio, Nemunėlio Radviliškio ir Biržų parapijoms, padėjusioms organizuojant stovyklas.

Pirmą kartą šiais metais Dubingiuose prie Asvejos ežero surengtas tarptautinis projektas „You’ve got a friend“ („Tu turi draugą“), kurį teigiamai įvertino tiek projekte dirbusių ar dalyvavusių žmonių, tiek ir konferencijos dalyviai iš pačios „Jaunimo tarptautinio bendradarbiavimo agentūros“

(Biržai, 2005 12 29, 18 h); Radvilos visuotinis suvažiavimas (Biržai, 2006 02 25–26); Projektų organizavimo seminaras (Biržai, 2006 03 24–26); *Team work and communication. Time management* (Komandinis darbas. Laiko planavimas) (Biržai, 2006 05); „Mokymasis iš kitų, tai mokymasis iš savęs“ (tarptautiniai jaunimo mainai) (2006 07 31–08 13); Sinodo jaunimo šventė (jaunimas prisidės savo pagalba) (Biržai, 2006 07 01–02); Vaikų stovykla (Nemunėlio Radviliškis, 2006 07 15–22); Jaunimo stovykla (Švobiškis arba Būtingė, 2006 07 arba 2006 08); Jaunų šeimų stovykla (Sidabrinė (dar tikslinama, 2006 08 17–20); Vaikų namų projektas (Medeikiai, 2006 visa vasara); Vadovų poilsinė stovykla (Raseinių raj., 2006 08); Seminarų ciklas „Kas yra reformatas šiandien“ (Vilnius, 2006 balandis) Jaunimo konferencija (Biržai, 2006 11 11–12). Išsamią informaciją apie atsakingus asmenis, įvairius pasikeitimus bus galima rasti mūsų bažnyčios tinklalapyje (www.ref.lt skyrelyje „Jaunimo veikla“) bei „Apžvalgoje“.

Aptarėme „Radvilos“ santykius su tarptautiniais partneriais. Taip pat pristatėme ilgai lauktą sutartį, nusakančią „Radvilos“ ir Lietuvos evangelikų reformatų bažnyčios bendradarbiavimo gaires. Numatyti jaunimo vadovų mokymai Nyderlandų karalystėje. Norintys sužinoti daugiau kreipkitės į mane (ignaass@yahoo.com arba telefonu 8 ~ 626 81 849).

Konferencija pasibaigė vakarinėmis jaunimo pamaldomis Nemunėlio Radviliškio bažnyčioje. Pamaldas laikė svečias kunigas Dieter Gartmann. Kitą rytą dalyvavome sekmadieninėse pamaldose Biržų bažnyčioje, kurias laikė diakonė Sigita Laukaitytė kartu su kunigu Dieter Gartmann. Mielai sugiejojome kelias giesmes, priminusias vasaros stovyklas, į kurias visada gera sugrįžti ir džiaugtis kartu auginamais ir jau užaugintais vaisiais.

Vaikų stovykla 2005 metais. Būrių prisistatymas

Igno Skudricko nuotr.

(www.jtba.lt), vykdančios Europos Sąjungos programą „Jaunimas“ ir parėmusios šį jaunimo mainų projektą. Projekto organizatorius esu aš. Pasitelkiau energingą „Radvilos“ jaunimą ir kartu nusprendėme žengti dar vieną Draugijai svarbų žingsnį – kokybiškai atlikti tarptautinio lygmens uždavinius ir įvertinti save kitų Lietuvoje veikiančių jaunimo organizacijų akimis. Rezultatai yra džiuginantys ir stiprinantys pasitikėjimą jaunimo jėgomis bei suteikiantys didelių galimybių eiti šia linkme toliau. Projekte dalyvavo net aštuonios šalys, tarp kurių buvo ir ilgą laiką su „Radvila“ dirbantys vokiečių jaunuoliai.

Aptarę nuveiktus darbus mokėmės motyvuotai kurti planus, susijusius su aiškia vizija, kurią kiekvienas iš jų galėjo laisvai pasirinkti. Vėliau griebtasi rimčiausių Draugijos projektų. Štai jie: Kalėdų pamaldos ir susitikimas

ŠVEDIJA: NENUSAKOMAS BENDRYSTĖS JAUSMAS, ŠILUMA IR ŠYPSENOS

Daiva JANONIENĖ

2005 m. rugpjūčio 24–29 dienomis Švedijos Misijos Bažnyčios Vaxjo parapijos kvietimu Švedijoje svečiavosi 4 žmonių delegacija iš Lietuvos evangelikų reformatų Bažnyčios *Unitas Lituaniae* Biržų, Vilniaus ir Kėdainių parapijų. Tai Renata Anciūnienė, Daiva Janonienė, Ingrida Ramšienė ir Raimondas Stankevičius. Nepamirštami viešnageš įspūdziai susiliejo į vieną didžiulį draugystės ir artumo jausmą mus priėmusiems žmonėms ir visai Vaxjo parapijai.

Po šilto sutikimo Nykopingo oro uoste, nuvažiavę apie 300 kilometrų, pakeliui sustoję pailsėti nuostabaus grožio Granna miestelyje, vėlai vakare atvykome į Vaxjo, kur bažnyčioje mūsų laukė Arne, Marianne, Margareta ir pakvietė apsigyventi jų namuose.

Rūpestis žmogumi ir gamta

Kitą rytą buvome pakviesti į Vaxjo apskrities administraciją, kur susitikome su administracijos Tarybos nariu, apskrities valdytoju pavaduotoju Sivert Eklund. Čia buvome išsamiai supažindinti su apskrities valdymu, politika, veiklos prioritetais. Įdomu buvo sužinoti, kad Vaxjo jau 10 metų bendradarbiauja su Kauno apskritimi. Vaxjo – 22-as pagal dydį Švedijos miestas. Apskrities administraciją sudaro visuomenės ir kaimo plėtros, gamtosaugos, žemės ūkio ir veterinarijos bei komunalinio ūkio padaliniai. Apskritis neatsako tik už ligoninių, policijos ir universitetų veiklą. Labai didelis dėmesys skiriamas pagyvenusių žmonių globai. Invalidai čia turi teisę gauti socialinę pagalbą visą parą. Vienas pagrindinių tikslų – apskrities gyventojų skaičiaus didinimas plečiant gamybą ir statant patrauklius gyvenamuosius būstus. Vaxjo – viena iš nedaugelio apskričių Švedijoje, kuriose gyventojų skaičius auga. Vaxjo apskrityje yra vos keli procentai bedarbių, kai bendras nedarbo lygis Švedijoje – 8 proc. Apskrities veikla planuo-

Mes – Švedijoje. Iš kairės į dešinę: Raimondas Stankevičius, Renata Anciūnienė, Daiva Janonienė, Ingrida Ramšienė ir Onutė Gurvičienė, jau 10 metų gyvenanti Švedijoje ir aktyviai dalyvaujanti Misijos bažnyčios veikloje. Autorės asmeninio archyvo nuotr.

jama 3 metams. Didžiausią veiklos dalį sudaro gamtosaugos problemų sprendimas bei žemės ūkio klausimai. Ypač daug problemų šiuo metu sukelia uragano „Ervinas“ padaryti nuostoliai: 8 metų miško kirtimai dar nesutvarkyti, tebeatstatinėjamos elektros linijos, keliai, nukentėję gamtos rezervatai. Vaxjo apskritis Švedijoje nuo „Ervino“ nukentėjo labiausiai. Gyvenamųjų butų politikoje įdomu tai, kad daug lėšų ir dėmesio skiriama saulės baterijoms įdiegti.

Diskusijas tęsėme prie kavos puodelio, prieš tai stalą apdengę lietuviško lino rankšluosčiu. Buvo lengva ir smagu bendrauti su visais sveltiniais šeiminingais, nes mums vertėjavo Onutė Gurvičienė, jau 10 metų gyvenanti Švedijoje ir aktyviai dalyvaujanti Misijos bažnyčios veikloje.

Ką globoja švedai

Iš apskrities administracijos vyko į Vaxjo savivaldybės administraciją, kur mus maloniai priėmė mero pavaduotojas, opozicinės konservatorių partijos lyderis Bo Frank. Šis susitikimas taip pat buvo labai įdomus, o suteikta informacija sukėlė daug minčių. Pavyzdžiui, Vaxjo mieste yra 25 senelių globos pensionatai po 100 vietų kiekviename, tačiau ne visi norintys gali ten patekti, tenka laukti eilėse. Švedijoje jauni žmonės nenori rūpintis senais savo tėvais. Tačiau šioje šalyje nėra nė vieno vaikų

globos namų. Savivaldybės žiniotėje yra 300 įvairių draugijų, kurios daro didelę įtaką visuomenės vystymuisi. Įprasta, kad švedų šeimos mažai bendrauja su kaimynais, nevaikšto į svečius ir restoranus, tačiau aktyviai dalyvauja įvairių draugijų veikloje ir ten tarpusavyje bendrauja pagal juos vienijančius interesus.

Opozicijos lyderis pripažino, kad savivaldybės valdymas kartu su opozicija yra labai sėkmingas, puikūs visų tarybos narių tarpusavio santykiai. Pasak pono B. Frank, pagrindiniai Vaxjo savivaldybės veiklos priorite-

tai yra šie: Vaxjo studentų miestelis – geriausias Švedijoje (kiekvienam studentui – vieno kambario butas ir nemokamas internetas); iš visų aplinkinių ežerų galima gerti ypač švarų vandenį, miestas šildomas centralizuotai tik medžio atliekomis; lygybė tarp vyrų ir moterų; siekti išskirtinumo sporto pasiekimuose bei kultūriniame gyvenime, nes tai pritraukia persikeliančių į provinciją firmų darbuotojus. Merijos darbuotojams padovanojome lietuviškos duonos kepalą, papuoštą užrašu „Biržai“.

Taip pat aplankėme ir stiklo fabriką Boda miestelyje, maždaug už 30 kilometrų nuo Vaxjo. Šiame regione yra 10 stiklo pūtimo fabrikų ir studijų. Buvo įdomu stebėti stiklinio gaminio gimimo procesą nuo karšto stiklo pūtimo, formavimo, pjaustymo iki raižymo ir dažymo. Vaxjo didžiuojasi savo rankų darbo stiklo gaminiiais, jie yra krašto pasididžiavimas, laikomi puikiais dovanomis įvairioms progoms.

Ko laukia sena motina?

Vakare mūsų laukė priėmimas Vaxjo Misijos bažnyčioje. Sužavėjo šios bažnyčios veiklos įvairovė. Daugybė patogių patalpų pritaikyta įvairioms veiklos sferoms: skautų organizacijai, sekmadienei vaikų mokyklai, moterų draugijai, vyrų kulinarų

Nukelta į 15 p.

Atkelta iš 14 p.

klubui (į jį moterys nepriimamos) ir kt. Su mumis susitiko apie 40 aktyviausių parapijiečių, nuostabią vakarienę paruošė vyrų kulinarų klubas. Šeimininkai labai domėjosi mūsų bažnyčia, ypač skautų veikla. Jie labai apgailestavo, kad šią vasarą Biržuose neįvyko bendra skautų stovykla, kuriai jie visiškai buvo pasiruošę, susiplanavę atostogas.

Švedai domėjosi tolesnėmis mūsų bažnyčių bendradarbiavimo galimybėmis, išreiškė pageidavimą atvykti į Lietuvą, tęsti draugystę ateityje. Mes šeimininkams padovanojome Biržų ir Kėdainių bažnyčių bei įstaigos „Vaiko užuovėja“ nuotraukas, pavaišino lietuviškais saldumynais ir duona, kurie švedams labai patiko.

Viešėdami šioje svečioje šalyje taip pat lankėmės krikščioniškoje ikimokyklinio ugdymo įstaigoje. Susipažinome su vaikų buitinėmis gyvenimo sąlygomis, jų auklėjimu krikščionybės pagrindais. Šis vaikų darželis labai populiarus Vaxjo mieste, tėvai iš anksto turi užsirašyti į eilę, jei nori, kad jų vaikas galėtų lankyti šį darželį. Vaikai, nepriklausomai nuo oro kaprizų, didžiąją laiko dalį praleidžia lauke. Jie labai užsigrūdinę, savarankiški. Iš vaikų darželio nuvykome į pagyvenusių žmonių pensionatą. Nors buitinės sąlygos čia puikios, aptarnaujantis personalas aprūpintas moderniais mechanizmais, skirtais senam žmogui pakelti, nuprausti ar pervežti iš vienos vietos į kitą, tačiau slogų išpuolį paliko vaikų nuotraukos ant sienų, liudijančios, kad daugelis senelių turi artimuosius, tačiau yra vieniši, jais rūpinasi valstybė. Ši paslauga labai brangi, tad socialinė politika Švedijoje nukreipta į tai, kad seneliai kuo ilgiau gyventų savo namuose. Ten juos iki 6 kartų per dieną lanko socialiniai darbuotojai, suteikiantys visas buitines ir medicininės paslaugas. Pietus valgėme pensionato valgykloje ir įsitikinome, kad seneliai maitinami puikiai, kiekvienas gali pasirinkti patiekalus pagal savo pageidavimus.

Sutelkti bendrystei

Vėliau visas parapijos aktyvas su mumis išvyko į Oskarhamn miestą prie Baltijos jūros, kur „Šalom“ vilo-

je visą savaitgalį gyvenome, diskutavome, meldėmės ir tiesiog poilsiaavome. Čia buvo lyg sumažintas parapijos Sinodas, kuriame atskiros veiklos grupės sprendė savo veiklos problemas, planavo ateities darbus. Nepamirštamą išpuolį paliko paskutinę dieną įvykusios pamaldos, kurioms ruošėsi visi be išimties savaitgalio stovykloje dalyvavę parapijiečiai, net maži vaikai. Vieni puošė pamaldoms skirtą patalpą, paruošė Dievo stalą, kiti ruošė dramą, tretį rengė muzikinę dalį (joje ir mes turėjome pagiedoti lietuvišką giesmę), ketvrti skaitė Biblijos tekstus. Niekas nežinojo, kada kas turės ką daryti, tiesiog reikėjo pajauti, kad laikas tarti savo žodį. Nenusakomas bendrystės jausmas, šiluma, šypsenos, į vieną indą metami pajūrio akmenėliai su kiekvieno asmeniška malda sudarė vienos didelės ir tvirtos šeimos išpuolį.

Po pietų visiems išsiskirsčius, mūsų, lietuvių, delegacija, lydima kunigo Gunar ir parapijos pirmininko Arne dar nuvyko pasigrožėti pasakiško grožio Oland sala. Salą ir žemyną jungia 6 kilometrų ilgio tiltas, pastatytas taip, kad po juo galėtų praplaukti net didžiuliai laivai. Ši sala – lyg mūsų Kuršių nerija su savo išskirtiniu kraštovaizdžiu, augalija, kaimais, nesuskaičiuojamais nedidukais vėjo malūnais. Paskutinę naktį Švedijoje praleidome laive „Šalom“, kuriuo prieš tai teko pasiplaukioti Baltijos jūroje. Ilgai nesinorėjo miego, kalbėjomės su savo palydovais apie mūsų bažnyčiai iškilančias problemas, jų sprendimo galimybes, apie Švedų Misijos bažnyčios praeitį ir dabartį, jų finansinę praktiką. Labai įdomu, kad bažnyčioje rengiami jaunimo, besimokančio įvairiose aukštosiose ar vidurinėse mokyklose koncertai, kurių metu surenkama gana daug lėšų. Į tokius koncertus susirenka labai daug žmonių, kurie perka gana brangius bilietus ir daug aukoja bažnyčios reikmėms. Beje, visi švedai labai muzikalūs, bažnyčioje giedamos giesmės labai melodingos, visi jas gieda mintinai. O pamaldų metu bažnyčioje dažnai būna atliekami klasikiniai muzikos kūriniai fortėpionu.

Atsiveikinome su svetingais šeimininkais, tikėdamiesi dar ne kartą juos sutikti Lietuvoje.

DUODAMAS TAMPI TURTINGESNIS

Danguolė KAIRIENĖ, Sinodo buhalterė

Iki šių metų gruodžio mėnesio į Sinodo sąskaitą buvo pervesta 9 381,39 Lt 2% 2004 m. gyventojų pajamų mokesčio (2003 m. pervesta 6 842,50 Lt).

Valstybė suteikia teisę dirbantiems ir nuolat gyvenantiems Lietuvoje piliečiams patiemis nuspręsti, kam skirti 2% iš savo mokamų 33% mokesčių valstybei – jie gali tuos 2% pervesti labdaros gavėjo statusą turinčiai organizacijai. Tokį statusą turi Bažnyčia, taip pat visuomeninės organizacijos, valstybinės biudžetinės įstaigos. Valstybė, surinkusi mokesčius, patikrina ir, atsižvelgdama į mokesčių mokėtojų paraiškas, kitų metų pabaigoje 2% perveda nurodytai organizacijai.

Šių metų pabaigoje pervesti 2004 m. pinigai, t. y. tie pinigai, kuriems paraiškas buvo privalu užpildytos iki 2004 m. gegužės. Pagal šiemet pateiktus prašymus pinigai bus pervesti 2006 m. pabaigoje.

Pateikiame duomenis apie gautą paramą ir jos geografiją: Vilniaus miestas – 2 597,99 Lt; Biržų raj. – 3 706,21 Lt; Panevėžio miestas – 658,92 Lt; Klaipėdos miestas – 590,66 Lt; Šiaulių miestas – 467,29 Lt; Kauno miestas – 369,78 Lt; Kėdainių raj. – 305,14 Lt; Pasvalio raj. – 274,72 Lt; Šiaulių raj. – 155,92 Lt, Radviliškio raj. – 91 Lt, Trakų raj. – 163,76 Lt. Iš viso gauta 9 381,39 Lt.

Galime pasidžiaugti, kad dirbantys mūsų Bažnyčios rėmėjai šiemet pervedė 2 538,89 Lt daugiau nei 2003 m. Palyginti su pernai metais, nežymiai padidėjo pervestų pinigų iš visų vietovių. Šiek tiek didesnės sumos, pervestos iš Biržų rajono ir Šiaulių.

Šių metų eiliniame Sinodo suvažiavime buvo svarstoma, kokioms Bažnyčios reikmėms skirti gautus pinigus iš gyventojų pajamų mokesčių mokėtojų. Buvo nutarta, kad dvasinis darbas ir jo išlaikymas yra vienas svarbiausių, tad gautos lėšos yra nemaža parama išlaikant dvasininkus. Nuoširdžiai dėkojame mūsų rėmėjams, paskyrusiems šiuos valstybės pinigus dvasinei tarnystei paremti. Tai – jūsų dalis dvasinėje tarnystėje, Kristaus misijoje.

Žinome, kad dalis lėšų buvo tiesiogiai paskirta mūsų vaikų namams „Vaiko užuovėja“ Medeikiuose bei reformatų jaunimo draugijai „Radvila“. Dėkojame visiems už jūsų dėmesį ir laiką, kad pasinaudojote valstybės suteikta teise tiesiogiai paskirstyti dalį savo mokesčių. „Jūs tapote visokeriopai pasiturintys ir galėsite būti dosnūs, kad mes turėtume už ką dėkoti Dievui“ (2 Kor. 9, 11).

ŽVELGIANT Į LAIKO RATAŲ

Diak. Sigita ŠVAMBARIENĖ

Bėga dienos, mėnesiai, metai, vis sukas laiko ratas, ir jau ne laikrodžio rodyklėm, o prisiminimais imi skaičiuoti praejusius metus. Kiek jų jau buvo? O kiek dar jų bus?.. Tik pašėlęs pajūrio vėjas tegirdi, tik saulė ir jūra temato, tik Viešpaties nežino, ką jaučia ir išgyvena kiekviena širdis, kiekviena maža širdelė.

Gal rudeninis vasaros ilgesys kalbina mano širdį, o gal tai mano širdis ilgisi laiko, kurį praleidom drauge? Jau trečią trumpą vasaros savaitgalį, kur prie jūros dalijomės Viešpaties meile: šypsena, geru žodžiu, tyliu palytėjimu ar palaikymu už rankos, dalijomės gerumu, tarsi kasdiene duona... Lyg perliukai išnyra iš atminties vaizdai, kurie kalbina mano širdį, šildo mano sielą, o pirštai mikliai bėgioja klavišais lyg bijodami, jog nesusėdės užrašyti to, kas jau netelpa mano širdy.

„Nesikraukite lobių žemėje, (...) verčiau kraukitės lobį danguje, kur nei kandys, nei rūdys neėda, kur vagys neišsilaužia ir nevagia, nes kur tavo lobs, ten ir tavo širdis“ (Mt. 6, 19a, 20–21).

Paskaitykit, gal ir jūs surasit čia Lobį.

2002-iejai: „Šeima, lyg vynuogių kekė iš Viešpaties vynuogyno“

Mama pavargusiu, bet ryžtingu veidu, tvirtas ir stiprus mažylis ant rankų, krepšiai, košytės ir vežimėlis dar nevaikštančiam sūneliui. Ji viena, bet ne vieniša. Aplinkui saulė, jūra, pušys ir mylinčių žmonių veidai, o širdy – nuoskauda ir... Tikėjimas.

Tėtis, gyvenantis bemaž už 300 km nuo sūnelio, kupinas jėgų, savimi pasitikintis vyrukas. Atskuba palikęs bendradarbius, keliaujančius į Nidą. Širdyje vis dar abejonė, o lūpos dar visai neseniai šnabzdėjo: nemyliu, nereikia, nenoriu...

Trys dienos drauge... Ir daug ir maži. Kažkas lyg sužiba mamos aky, kai mažasis skrieja į pušų aukštumas ir krinantį jį apglėbia tvirtos tėčio rankos. Pasilieka Tikėjimas, kad vynuogės nuo vienos kekės negali būt atskirai. Tepasilieka Tikėjimas...

2003-iejai: „Kas yra tavo artimas?“

Iš autobusiuko išguža mama ir mažylis. Vaikutis krykščia, bėgioja ir džiaugias. Mama stebi mažiuką ir vilties kupinu žvilgsniu lydi jo žingsnelius.

Tėtis atvyksta pabaigęs darbus. Mažasis vis čiaučka: tète, tète. Lyg gražiausia muzika vyriškio ausims, lyg paliudijimas: „Aš esu, ir tu, mano Tėtis, kurį aš myliu“.

Trumpos trys dienos, trys trumpos akimirkos suvokiant, kas yra tavo artimas?

Tavo artimas yra „tas, kuris parodė tau gailėstingumą“ (Lk. 10.37), niekada nenustoja tavimi tikėti, kuris širdy vis dar nešiojasi Viltį, kad gali būti kitaip. Tepasilieka Viltis...

2004-iejai: „Tu esi palaimintas!“

Lyg lavina viena po kitos užgriūva ligos: sunkiai suseraga mama, po to ir vaikutis. Operacijos, chemoterapijos, tyrimai ir ligoninės...

Žiūriu į juos tris einančius palydėti saulės: mamą, stipriai apkabinusią savo mažą stebuklą, tėtį, švelniai apglėbusį savo sūnaus mamą ir suvokiu, štai, kur tikrieji palaiminimai: tikėti, atleisti, tarnauti, duoti ir priimti ir visa tai telpa vienoje ŠEIMOJE. Tepasilieka MEILĖ...

„Taigi dabar pasilieka Tikėjimas, Viltis ir Meilė – šis trejetas, bet didžiausia jame yra Meilė“ (1 Kor. 13.13). Ar įvertinti tai, ką turi? Vaikus, sveikatą, šeimą? Viešpaties palaiminimai priklauso ir TAU!

Lukas

Lukas, mažas 4-erių metų berniukas didelėmis žydromis akimis. Jo labai norėjo jūreivis tėtis. Tačiau vos gimus paliko Luko mamą, su dar dviem vaikais, vieną vargelio vargti. Šeima niekada negyveno pasiturinčiai. Mama susigundžiusi pirmojo vyro pasiūlymu investuoti į savą „verslą“ užstatė bankui vienintelį turtą – butą. Labai greitai neliko nei verslo, nei buto. Šeima prisiglaudė pas močiutę, kur viename kambaryje jau gyveno beveik visa giminė: mažojo Luko močiutė, senelis, teta su dviem mažyliais ir paauglys dėdė. Taigi, teko ištis pasispausti, kad sutiltų dar keturi žmones... Čia gimė ir mažasis Lukas.

Visoje stovyklavietėje buvo tik vienas toks kambarys: su vienu įėjimu, tačiau viduje buvo du maži, bet jaukūs kambarėliai. Aplinkui smagiai šurmuliuoja būrys vaikų, mamų ir tėčių, tik staiga pasigirsta pilnas nuostabos Luko balsas:

– Mama, mama, ar tu matei, mes turime DU KAMBARIUS! – Didelės žyd-

ros akys rodos pasidaro dar didesnės iš nustebimo ir džiaugsmo, nors keletą dienų, nors keletą akimirkų turėti SAVO namus, SAVO lovytę, SAVO vietą Viešpaties bendrystėje.

„Mes iš to pažinome meilę, kad jis už mus paguldė savo gyvybę. Bet jei kas turėtų pasaulio turtų ir, pastebėjęs vargo spaudžiamą brolių, užrakintų jam savo širdį, tai kaip jame pasiliks Dievo Meilė? Vaideliai, nemylėkite žodžiu ar liežuviu, bet darbu ir tiesa“ (1 Jn. 3.17–18).

Mažajam Lukui paprasti du kambarėliai prilygo stebuklui. O kiek progų pasidalyti Dievo Meilės stebuklu praleidai tu? Tau taip pat suteikta galia Mylėti.

Berniukai

Pirma diena stovykloje, pavakarys. Laisvas laikas žaidimams, maudynėms, poilsiui ar sportui. Oras vėsokas, saulės taip pat nematyti, tad mamos šnekučiuojasi ir gurkšnoja kavą, mažieji žaidžia žaidimus „Vaikų šaly“, o vyresnieji zuja aplinkui. Šiomet kaip niekada gausu vaikų iš nepilnų šeimų, kur gyvena tik su mama, o pora berniukų iš vis neturi abiejų tėvelių. Tad kaip įmąnydami kur buvę, kur nebuvę berniukai vis ieško progų pabendrauti su stovyklos tėčiais. Vienas iš tėčių stveria kamuolį ir sušunka:

– Nagi, vyrukai, eime pažaisti futbolo! – kreipiasi jis į besikumščiuojančius berniukus. Žaibo greitumu vaikai nusimeta batukus, megztukus ir bėga į dirbtinę veją žaisti futbolo, gal būt pirmą kartą gyvenime su TĖČIU.

Mamos ramiai šnekučiuojasi, pupsi mažųjų „kalbinamas“ traukinukas, o maži ir dideli vyrai išsirengę iki pusės vaikosi po aikštę kamuolį.

Vakare vienas iš berniukų tyliai tyliai pakuždės mamai į ausį: tai buvo geriausios varžybos pasauly, nes mes žaidėm su tėčiais...

Dievas, mūsų mylintis Tėvas, visuomet pasiruošęs ateiti ir į tavo gyvenimą, tik ar tu, kaip tas mažas berniukas, vis dar trokšti Jo dalyvavimo? O gal jau esi su savo Mylinčiu Tėvu vienoje „komandoje“? Ar ištis galėsi gyvenimo vakarui atėjus ištart: Tai buvo geriausios varžybos pasaulyje, nes jose dalyvavo mano Mylintis Tėvas.

Ar ištis iš širdies tari: „Tėve mūsų...“.

Informacinis biuletenis, leidžiamas nuo 2001 m. gruodžio mėn. Leidinio savikaina – 1,15 Lt.

Išleistas privataus aukotojo lėšomis. Leidėjas – LERB *Unitas Lithuaniae* Sinodas.

Redakcinė kolegija: kun. R. Mikalauskas (redaktorius), kun. T. Šernas, diak. S. Švambarienė.

Adresas: Reformatų g. 3A, LT-41175 Biržai. El. p. zinius@ref.lt. Tel. 8 ~ 686 66 383

Maketavo ir spausdino UAB „Baltijos kopija“. Tiražas 600 egz. Užs. 233.